קולנו 10

עיתון
קהילתי
כסלו תשפ"ז
נובמבר 2026

דבר המערכת

דיייירים יקרים,

בכל גיליון חדש של עיתון "קולנו", אנו נפעמים מרוחב היריעה ומעושר סיפורי החיים המרכיבים את הבית המיוחד שלנו. הגיליון הנוכחי מוקדש לשני נושאים המהווים את אבני הבניין של הזהות שלנו: הבחירות שעשינו בחיינו, והמורשת התרבותית שספגנו בילדותנו והעברנו הלאה.

חייו של אדם נמדדים בצמתים שבהם עמד. הבחירות המקצועיות המשפחתיות והאישיות שעשינו - לפעמים מתוך סערה ולפעמים מתוך מנוחה - הן שהפכו אותנו למי שאנחנו. בין דפי הגיליון תגלו כמה מאותם רגעי מפנה דרמטיים של חברינו לקהילה, רגעים שמזכירים לנו כמה כוח טמון ביכולת לבחור.

אך לצד חוכמת החיים שרכשנו בעצמנו, אנו נושאים איתנו תמיד את המטען היקר שקיבלנו מהורינו. סיפורי הילדות ושירי המעשייה שסופרו לנו אי אז, הפכו לחלק בלתי נפרד ממי שאנחנו. המעשה המופלא של העברת הסיפורים הללו הלאה - לילדים, לנכדים ולנינים - הוא הגשר החי המחבר בין עבר, הווה ועתיד. זוהי ההוכחה שהמילים, הניגונים והערכים שלנו ממשיכים לחיות ולפעום גם בדורות הבאים.

אנו רוצים להודות מקרב לב לכל הדיירות והדיירים שפתחו את סגור ליבם, שלפו תמונות ישנות, ונזכרו יחד איתנו ברגעים היפים והמשמעותים של החיים.

מאחלים לכם קריאה מעוררת מחשבה ונוגעת ללב.

אָדָם קוֹנֶה אֶת עוֹלָמוֹ/ מיכאל זץ

אָדָם קוֹנֶה אֶת עוֹלָמוֹ
בַּבְּחִירוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
אוֹ שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה,
בֵּין אִם בְּיוֹדְעִין
אוֹ בְּהִתְעַלְּמוּת מֻפְגֶּנֶת.

אָדָם קוֹנֶה אֶת עוֹלָמוֹ
בַּנְּשִׁימוֹת שֶׁהוּא נוֹשֵׁם,
בְּעָצְמַת הַשְּׁתִיקוֹת שֶׁהוּא שׁוֹתֵק,
בְּמִלִּים שֶׁהוּא אוֹמֵר,
בָּאֲהָבוֹת שֶׁהוּא אוֹהֵב
בְּמִשְׁקָעִים שֶׁהוּא נוֹשֵׂא.

אָדָם קוֹנֶה אֶת עוֹלָמוֹ
לְאֹרֶךְ זְמַן
אוֹ בְּשָׁעָה אַחַת
וְיֵשׁ שֶׁמְּאַבֵּד הַכֹּל בְּדַקָּה.
אָדָם קוֹנֶה אֶת עוֹלָמוֹ
בַּבְּחִירוֹת שֶׁהוּא עוֹשֶׂה.

שכב בני
מילים: עמנואל הרוסי

שכב בני שכב
במנוחה
אל נא תבכה מרה
על ידך יושבת אמך
שומרת מכל רע
מילל בחול התן
ונושבת רוח כאן
אך אתה בני הקטן
נומה שכב וישן

פאלאס מודיעין מקדם בריאות

נא להכיר:: אורית ליברמן, מנהלת המרפאה בפאלאס מודיעין

ראיינה: תמי גרנק

המרפאה היא הרבה מעבר למקום לקבלת טיפול רפואי. עבור דיירי פאלאס מודיעין היא מהווה כתובת מקצועית, אוזן קשבת ומקור לתחושת ביטחון. נפגשנו עם אורית ליברמן, מנהלת המרפאה, לשיחה על דרכה המקצועית, על הקשר עם הדיירים ועל האתגרים והשאיפות לעתיד.

ספרי לנו על עצמך ועל הדרך שהובילה אותך לסיעוד.

אני בת 57, נשואה ואם לשלושה, מתגוררת במודיעין ובמקור מירושלים. אחרי הצבא עבדתי כמדריכה בבית החולים הפסיכיאטרי טלביה, ושם התאהבתי בתחום בריאות הנפש. למדתי סיעוד בבית החולים מאיר, ובהמשך הייתי שותפה להקמת קהילה לאנשים המתמודדים עם מחלות נפש. ניהלתי את המסגרת ועסקתי בתחום למעלה מעשרים שנה. זה היה מפעל חיים עבורי.

מה מייחד את המרפאה בדיור המוגן?

בעיניי זו מרפאה הוליסטית וחברתית, שרואה את האדם בשלמותו ולא רק את מצבו הרפואי. אנחנו מלווים דיירים גם כשיש ירידה בזיכרון או במצב הרוח, ופועלים בשיתוף המשפחות, ההנהלה, המחלקות וקופות החולים. לצד בדיקות דם, חבישות, מתן תרופות ומעקב מדדים, כל יום מביא הפתעות ומצבים שדורשים תגובה מיידית.

מה חשוב לך במיוחד בקשר עם הדיירים?

גדלתי בבית שלימד אותי ש"אדם הוא אדם באשר הוא". הקשר האישי הוא הבסיס לעבודתנו. חשוב לי שכל איש צוות יקשיב, יבחין ברגישויות הקטנות ויראה את האדם שמולו. לפעמים דייר זקוק לטיפול, ולפעמים דווקא לשיחה, לכוס תה ולעוגייה. אנחנו רוצים שהמרפאה תהיה מקום נעים ובטוח, מעין מועדון שאפשר להרגיש בו בבית. גם בתקופות מחלה קשות אנחנו מבקשים להעניק ליווי מכבד לדייר ולמשפחתו.

מהם האתגרים המרכזיים בעבודה?

האתגר הוא לזהות נכון את חומרת המצב ולקבוע סדרי עדיפויות: מתי אפשר לטפל במקום ומתי נדרשת עזרה דחופה. במקביל, עם התקדמות הגיל מתרבים מצבי חולשה ונפילות, ואנחנו נדרשים להתאים את המענה. יש לנו נהלים למצבי חירום, ואנחנו מדריכים את הדיירים כיצד לפנות לעזרה.

כיצד אפשר לסייע לדיירים לשמור על בריאותם?

חשוב לנו לעזור, אבל גם לשמור על עצמאותם. לכן אנחנו מעודדים דיירים שמסוגלים לכך להגיע בעצמם למרפאה ולהשתתף בפעילות גופנית. השנה נרצה לחזק את הרפואה המונעת: לקדם ייעוץ תזונתי, הדרכה למניעת נפילות ושיתוף פעולה עם תחום הספורט לטובת החלמה ושיקום לאחר אשפוז או ירידה בתפקוד.

מה מעניק לך סיפוק בעבודה?

אני אוהבת את האנשים ומרגישה מחוברת לבית הזה. אנחנו משתדלים להשתפר כל הזמן ולראות את הצרכים של כל דייר. שיתוף הפעולה שלנו עם ההנהלה צוות המדיקל, השירות לדייר וכל שאר מייצר אווירה העוזרת לכולם להבין כי יש לנו מטרה משותפת להעניק לדיירינו אורח חיים מיטבי . טוב לי לדעת שאני נוטלת חלק בהגשמת מטרה שאין חשובה ממנה.

פאלאס מודיעין בתנועה: כשהספורט פוגש את הלב

מאת: נעמי שר, מנהלת מחלקת הספורט

כשאנחנו מדברים על ספורט בפאלאס מודיעין, אנחנו מדברים על הרבה יותר מרק פעילות גופנית. עבורנו, התנועה היא הזדמנות מופלאה לצאת מהשגרה, לנשום אוויר צח בחיק הטבע, לפגוש חברים חדשים, ליצור חיבורים אנושיים מרגשים ולהתמלא באנרגיות טובות.

החזון שלנו פשוט אך עוצמתי: לעודד אורח חיים פעיל ובריא בכל גיל ובכל רמה, להרחיב את המעגלים החברתיים ולהוכיח מדי יום מחדש שספורט הוא דרך נפלאה ליהנות מהחיים ולהישאר בתנועה – בגוף ובנפש.

כדי להגשים את החזון הזה, דאגנו לאורך כל השנה לגוון את הפעילויות, לצאת מחוץ לכותלי הבית, לטייל ברחבי הארץ וליצור מפגשים משתפים עם דיירי הבתים הנוספים ברשת פאלאס.

הנה הצצה לכמה מהרגעים הבולטים והיפים של השנה החולפת:

מעצימות את התנועה: יום האישה הבינלאומי
את יום האישה הבינלאומי ציינו באירוע רשתי מעורר השראה במרכז ספיבק ברמת גן. פגשנו נשים יוצאות דופן ששיתפו בסיפורן האישי על התמודדות עם מגבלות פיזיות והניצחון עליהן דרך הספורט. משם צעדנו יחד בפארק הירקון וקינחנו בשיעור תיפוף חווייתי ומלא קצב על כדורים.

רוח ספורטיבית וגאווה: "המכביה" של רשת פאלאס
משחקי הספורט הרשתיים הביאו איתם ימים גדושים באנרגיה ובאחווה! האירוע החגיגי שילב תחרויות ספורטיביות מותחות, שיעורי ריקוד פתוחים שהרימו את כולם על הרגליים, והרצאה מרתקת ומעצימה של יעל ארד.

נושמים טבע: הליכות שקיעה וטיולים
לאורך השנה יצאנו להתאוורר ולהתמתח בשטח – החל מהליכות בוקר מרעננות ברחבי מודיעין ועד להליכה קסומה לאור השקיעה בחוף פלמחים. האוויר הפתוח, הכיבוד הקל והשירה בציבור מול הים הפכו את הפעילות לחוויה חברתית בלתי נשכחת.

צועדים יחד: יום ההליכה הבינלאומי
את יום ההליכה הבינלאומי חגגנו במסלולים מותאמים בדרגות קושי שונות לאור השקיעה, כך שכל אחד ואחת יכלו לקחת חלק פעיל. עבור מי שביקש פעילות מתונה יותר, התקיים שיעור בישיבה בישיבה. האווירה היתה חגיגית, והאירוע כולו לווה בכיבוד מפנק ובהרבה שמחה.

מודעות ובריאות: לומדים ומותאמים אישית
לצד הפעילות הספורטיבית, אנו מקפידים על העשרת הידע דרך ימי בריאות ופסטיבלים המשלבים סדנאות והרצאות בתחומי אורח החיים הבריא. בנוסף, נערכות בדיקות מדדים אישיות המאפשרות לנו להתאים לכל דייר ודיירת תוכנית אימון מותאמת אישית לצרכיו וליכולותיו.

תודה לכל המשתתפים והמשתתפות שמוכיחים לנו בכל יום מחדש שאין גיל לתנועה! נתראה בפעילות הבאה.

הישג חסר תקדים בפאלאס: 100% הצבעה בבחירות לכנסת ה-26!

כתב: שמוליק הר נוי

נרשם שילוב זרועות יוצא דופן בפאלאס מודיעין.
הודות להיערכות מדוקדקת, שיתוף פעולה הדוק ועבודה מאורגנת של כלל הגורמים, הגיע הבית להישג מדהים וחסר תקדים: 100% שיעור הצבעה בקרב כלל הדיירים!
הדרך אל ה-100%: היערכות מקצועית ומעטפת מלאה כדי להבטיח שכל דייר ודיירת יוכלו לממש את זכותם הדמוקרטית בבטחה ובנוחות, הוכן מבעוד מועד מנגנון סדור ומפורט: הנחיות ברורות והסברה מקיפה: הופצו כללים מפורטים לקראת הרישום וההצבעה בקלפי. הדיירים התבקשו להגיע מוכנים עם תעודה מזהה ולהכיר את אותיות הרשימה בה הם תומכים.
כמו כן, ניתנו דגשים מפורטים על אפשרויות הסיוע והליווי המותרות על פי חוק.
1. תהליך מובנה ומסודר ביום הבחירות:
2. הגעה והצבעה בקלפי: הדיירים הגיעו באופן עצמאי או בליווי לקלפי.
3. רישום ושי קטן ומתוק: ביציאה מהקלפי הוקמה עמדת רישום לפי א"ב וקומות מגורים. כל דייר שביצע את הצבעתו קיבל שובר מפנק לקפה מתנת ההנהלה ("הצבעת? מגיע לך קפה!") כהערכה על התגייסותו.
4. מעקב צמוד ובקרה קומתית: נתוני המצביעים הועברו בזמן אמת לממריצי הצבעה קומתיים.

הממריצים בשיתוף אדית מהיחידה לשירות לדייר ודורי קב"ט פאלאס הגיעו באופן יזום לדירות של דיירים שטרם הצביעו, עודד אותם, וסייע במציאת פתרונות נגישות ומגבלות .תנועה במידת הצורך
הוכחה למעורבות ואכפתיות

הנתון של 100% הצבעה אינו רק מספר – הוא ביטוי מובהק לחוסן הקהילתי, לאכפתיות ולמעורבות האזרחית הגבוהה של דיירי פאלאס. ההתגייסות המלאה של הנהלת הבית, הצוות, וועד הדיירים, הממריצים הדיירים עצמם ובני משפחותיהם, הוכיחה כי "ביחד" אינה רק סיסמה, אלא דרך חיים.

כל הכבוד לכל העוסקים במלאכה ולכל הדיירים שהגיעו, הצביעו והשפיעו!

המושג "בחירה חופשית" מציין את יכולתו של כל אדם לבחור את דרכו- מתוך מודעות לתוצאות בחירתו.

The Road not Taken - Robert Frost

Two roads diverged in a yellow wood,
And sorry I could not travel both
And be one traveler, long I stood
And looked down one as far as I could
To where it bent in the undergrowth;
Then took the other, as just as fair;
And having perhaps the better claim,
Because it was grassy and wanted wear;
Though as for that the passing there
Had worn them really about the same,
And both that morning equally lay
In leaves no step had trodden black,
Oh, I kept the first for another day!
Yet knowing how way leads to way,
I doubted if I should ever come back.
I shall be telling this with a sigh
Somewhere ages and ages hence:
Two roads diverged in a wood, and I
I took the one less traveled by,
And that has made all the difference.

מוסיפה דבורה בן מאיר:

I always enjoyed teaching this poem to high school students in Israel. They could identify with the need to make choices, regarding army service or further studies. Little did they know that Frost wrote this poem in 1915 as a joke for a friend, another poet. However, when he read the poem to college students, it was taken seriously and to this day students can relate to it. The poem has multiple meanings, but basically it describes how choice is inevitable. The main idea is that a single decision can change a life. Though the choice may be impulsive, it becomes a rational decision. The title of the poem suggests absence, the choice the poet did not make, the road most people do not take. What roads have you not taken? Are you at peace with your choice?

רוברט פרוסט

השביל שלא נבחר

תרגום: אמיר אור

שְׁנֵי שְׁבִילִים נִפְרְדוּ בְּיַעַר צָהֹב,
אַךְ לֶלֶכֶת בִּשְׁנֵיהֶם, הִרְהַרְתִּי בְּעֶצֶב,
אֵינֶנִּי יָכוֹל – אָז עָצַרְתִּי לַחְשֹׁב,
מַרְחִיק אֶל הָאֶחָד מַבָּטִי לְלֹא סוֹף
לְאָן שֶׁפִּתּוֹלָיו נֶעֱלְמוּ בָּעֵשֶׂב;

לַשֵּׁנִי אָז פָּנִיתִי, מְבַקֵּשׁ לְהַשְׁוֹוֹת,
אִם רָאוּי הוּא יוֹתֵר, כִּי גַּם הוּא כֹּה יָפֶה,
שׁוֹפֵעַ רֹב יֶרֶק, וּמְעוּט עֲקֵבוֹת;
אַךְ שְׁנֵיהֶם הָיוּ נְתִיבוֹת עֲזוּבוֹת
שְׁמִדְרַךְ הַהוֹלֵךְ בָּם שְׁחָקָם בְּשָׁוֶה,

וּבַבֹּקֶר הַהוּא הִשְׁתָּרְעוּ לִקְרָאתִי
בְּשַׁלֶּכֶת שֶׁאִישׁ לֹא הִשְׁחִיר אֶת פָּנֶיהָ.
אָה, רִאשׁוֹן – לְיוֹם אַחֵר נְצַרְתִּיו!
אַךְ יָדַעְתִּי שֶׁנָּתִיב מוֹבִיל אֶל נָתִיב,
וְסָפֵק אִם אָשׁוּב עוֹד אֵי־פַּעַם הֵנָּה.

אֵי־שָׁם, אֵי־פַּעַם, לֹא בְּלִי אֲנָחוֹת
בַּחֲלֹף הַשָּׁנִים אֲסַפֵּר זֹאת בְּקוֹל:
שְׁנֵי שְׁבִילִים בַּיַּעַר, לָבְחֹר אוֹ לִדְחוֹת –
אַךְ פָּנִיתִי בְּזֶה שֶׁדַּרְכּוֹ בּוֹ פָּחוֹת,
וְזֶה הַהֶבְדֵּל שֶׁשִּׁנָּה אֶת הַכֹּל.

אחת הדילמות הגדולות ביותר בחיים היא הבחירה בין שני שבילים. לפעמים אנו עומדים בצומת דרכים בתוך יער עבות, ושני השבילים נראים מפתים באותה מידה. אנו יודעים שברגע שנבחר בדרך אחת, הסיכוי שנחזור לאותו צומת כדי לנסות את הדרך השנייה הוא קלוש. הבחירה בנתיב מסוים דורשת אומץ - האומץ לוותר על מה שיכול היה להיות, למען מה שיכול להיות. בסופו של דבר, הדרך שבה בחרנו, גם אם היא פחות סלולה ורוויית אתגרים, היא זו שעושה את כל ההבדל.

"אנו הארכיטקטים של גורלנו"

בבל בוקר אנו קמים אל תוך לוח חלק, גם אם נדמה לנו שהכל כבר מוכתב מראש. החיים אינם רק מה שקורה לנו, אלא בעיקר כיצד אנו בוחרים להגיב למה שקורה לנו. הבחירה החופשית היא הכוח החזק ביותר שניתן לאדם. היא מאפשרת לנו לקום מתוך שברים, לשנות כיוון באמצע הדרך, ולבחור באור גם כשהסביבה חשוכה. הבחירות הגדולות – מה ללמוד עם מי לחלוק את החיים, במה לעסוק – הן רק השלד. הבחירות הקטנות של היום-יום – חיוך לאדם זר, המילים שנבחר לומר, הסבלנות שנפגין – הן אלו שממלאות את השלד הזה בתוכן ובמשמעות.

השבילים של חיי

כתבה: שרה סובוביץ

העולם משול בעיניי ליער עבות ובו משעולים לרוב. במשך חיינו אנו פוסעים בהם בלי דעת אם נכונים הם לנו אם לאו . לא אקדים את המאוחר אך סיפור חיי יסביר בהמשך. הגעתי ארצה בגיל 15, בלי רקע של לימודים ועם זכרונות קשים. לא ידעתי אז, בבורותי, שאצטרך במשך חיי לבחור בין השבילים הרבים כל כך . כל שביל הוא אתגר. במשך שנות חיי הבנתי ולמדתי שאצטרך לסמוך על עצמי, ויחד עם זאת חשתי וידעתי שמישהו הולך תמיד איתי ומנווט לי את הדרך.

פריצת הכניסה לשביל הראשון היתה עבורי התגלות בלתי מובנת . כאן, במושב, בשבילי הבוץ, פגשתי מלאכית שאחזה בידי ולימדה אותי את רזי הכתב והקריאה. הוקסמתי מהשפה שכותבים וקוראים מימין לשמאל זה היה כרוך בקושי רב אחרי יום עבודה קשה במשק ולאור עששית בלילה. אותה שכנה ליוותה אותי זמן רב. הספר הראשון שעליו התאמנתי היה "אהבת ציון" של מאפו – התחלה קשה לכל הדעות. מכאן המשכנו למיטב הספרות ואחרי זמן רב רכשתי את שפת עמי שלי, עם אהבה רבה.

אחרי שנים הקמתי בית בישראל. הפכתי לאם וגם לסבתא והקריאה המשיכה להיות אהבתי. והנה נגלה לי שביל חדש ולא צפוי. בהמלצת חברה הוזמנתי לראיון במוזיאון החינוכי בקיבוץ כפר מנחם - "מוזיאון השפלה" . ברור היה לי שמקומי לא שם, הרי אין לי שום השכלה. ההזמנה חזרה שוב ושוב ומפאת הנימוס הגעתי עם שלמה, אישי, לראיון. השיחה היתה ארוכה ולא ידעתי אז שמשעול זה הוא הפיצוי על כל השנים האבודות בהן שלטו בי הפחד, הקשיים והבורות. השאלה שהתבקשה הייתה: מהיכן העברית המשובחת? כאן נפתח לי השער לסקרנותי הרבה לדעת. נגד רצוני שוכנעתי לעבוד במוזיאון חודשיים, לניסיון. חודשיים הפכו ל-20 שנות עבודה אינטנסיביות עם הרבה רצון והשתדלות מצידי. משה ישראל, מנהל המוזיאון והמנטור של כל הצוות, עשה רבות כדי להקנות לנו את שיטת העבודה שהיתה בלעדית לו. במשך שנות עבודתי למדתי באוניברסיטת תל אביב, במכללת אחווה ולא פסחתי על כל דרך להעשרה עצמית.

כפי שכתבתי, יש לי תמיד מלאכים טובים שהולכים לצידי לכל אורך חיי ולעולם לא אשכח אותם. המנטורים הראשונים של חיי היו, כמובן, הוריי מולידיי, שבזכותם הפכתי לאדם שאני.

בבחירות שעשיתי למשעוליי, חיי בצמתים השונים, בטחתי בתחושה שמישהו או משהו מלווה אותי וההחלטה שלי תהיה נכונה. חיי עד כה הוכיחו זאת . אין בי שום חרטות על השבילים בהם צעדתי.

עוֹד חוֹזֵר הַנִּגּוּן שֶׁזָּנַחְתָּ לַשָּׁוְא
וְהַדֶּרֶךְ עוֹדְנָהּ נִפְקַחַת לְאֹרֶךְ
וְעָנָן בְּשָׁמָיו וְאֵילָן בִּגְשָׁמָיו
מְצַפִּים עוֹד לְךָ, עוֹבֵר אוֹרַח.

וְהָרוּחַ תָּקוּם וּבְטִיסַת נְדֻדוֹת
יַעַבְרוּ הַבְּרָקִים מֵעָלֶיךָ
וּבְבִשָּׁה וְאַיֶּלֶת תִּהְיֶינָה עֵדוֹת
שֶׁלִּטַּפְתָּ אוֹתָן וְהוֹסַפְתָּ לֶכֶת – –

שָׁיָדֶיךָ רֵיקוֹת וְעֵירְךָ רְחוֹקָה
וְלֹא פַּעַם סָגַדְתָּ אַפַּיִם
לְחֹרְשָׁה יְרוֹקָה וְאִשָּׁה בְּצָחוֹקָהּ
וְצַמֶּרֶת גְּשׁוּמַת עַפְעַפַּיִם.

נתן אלתרמן — עוד חוזר הניגון

נתן אלתרמן | "עוד חוזר הניגון" | מתוך כוכבים בחוץ, 1938.

שיר הפתיחה של "כוכבים בחוץ" מציג דמות של הולך הנקרא שוב אל הדרך. הנוף, הרוח, העצים והמראות אינם רק רקע למסע; הם חלק מן הקשר העמוק שבין האדם לעולם.

פרשנות: אצל אלתרמן הדרך אינה רק תוצאה של החלטה רציונלית. היא גם כוח של משיכה, געגוע ופליאה.
הדבר מעורר שאלה מעניינת: האם אנו בוחרים בדרכנו משום שהחלטנו עליה, או משום שמשהו עמוק בתוכנו קורא לנו ללכת בה?
החירות אינה בהכרח השתחררות מכל קשר, אלא האפשרות להיענות לקריאה פנימית ולתת לה צורה בחיינו.

כמה שהעולם קטן - שני צירופי מקרים

כתבה: קורינה פולינגר

חורף 1984, אנחנו – שתי הבנות, בעלי ואני – רק חמישה חודשים בארץ ועוברים ממרכז הקליטה בבאר-שבע לדירה שכורה ברחובות. בבאר שבע הבנות נכנסו ישר לבתי הספר – לכיתה א' ולכיתה ט' ואנחנו ההורים נכנסנו לאולפן (כן, היה אז משהו כזה – אולפן). כאשר הגענו לרחובות הבנות כבר דיברו עברית ואנחנו השתדלנו לתקשר איך-שהוא בשפה החדשה הזאת.

לפי המסורת, בערב לפני שינה, קוראים. הגדולה קוראת כבר עברית בעצמה, אך הקטנה שבכיתה א' עדיין מתקשה. אז איך לעזור לה (וגם לי, שהתקשיתי בלקרוא עברית, עם האותיות המוזרות האלה ועוד מימין לשמאל!) בקריאה? גיליתי שיש ספר לילדים עם קסטה אודיו מצורפת – "100 סיפורים ראשונים". וואו! בדיוק מתאים לשתינו.

בחנות הספרים גיליתי שיש חלק א' וחלק ב'. חזרתי הביתה עם שני ספרים וקסטה בה אפשר לשמוע את כל הסיפורים. וכך, כל ערב לפני השינה, פתחנו את אחד הספרים, הפעלנו את נגן הקסטות, שמענו סיפור אחד או יותר ועקבנו בספר על המילים המודפסות. אחרי זמן מה בתי התחילה לבקש שוב ושוב אותו הסיפור, שהיא בעצם כבר זכרה בעל-פה "גברת בטן".

עברו מאז יותר מ- 40 שנה. בתי "הקטנה" חיה בארצות הברית ויש לה שני תאומים מקסימים שבבית מדברים עברית ובבית הספר אנגלית. בערבים אמא קוראת להם או מספרת להם סיפור. את "גברת בטן" בתי מזמן סיפרה להם, כי בכל השנים האלה היא זכרה את הסיפור האהוב בינתיים אני נכנסתי לשנתי השלישית בארמון שלנו "פאלאס מודיעין".

ובקומתי, שתי דלתות ממני גרה ליבי ברגשטיין. איך שהוא נפגשנו והתחלנו קצת לדבר על דא ועל הא, היא גילתה לי (במבטא אמריקאי כבד) שעלתה לארץ מארה"ב ואני גיליתי לה (מבטא הרומני כבד) שיש לי בת ונכדים בארה"ב. השיחה התגלגלה לה עד שברגע מסוים היא אמרה שכתבה פעם סיפורים לילדים. אני כבר לא זוכרת איך הגענו ל "גברת בטן", אבל, להפתעתי הגדולה, הסתבר שליבי היא הכותבת של סיפור זה ושהיא המציאה אותו בשביל הילדים שלה.

הינה כאן מה שצילמתי בחודש הספר העברי השנה מהשולחן עם ספרים שכתבה ליבי.

שתי שנות לימודי ערבית בעיראק- פתחו בפני הזדמנות חדשה

כתבה: רחל סרגוסי

ראיינה: שרה מלין

בילדותי- לפני שעליתי ארצה עם משפחתי, למדתי ערבית במשך שנתיים בלבד בכיתות א' וב' בבית הספר בבגדד שבעיראק.

כשהגענו לישראל רציתי להשתלב בחברה הישראלית, לאמץ את השפה העברית ולהשאיר מאחור את הסממנים הגלותיים. לא רציתי לדבר בערבית.

שנים לאחר מכן, בעקבות מלחמת ששת הימים, פרסם משרד הפנים מכרז לדוברי ערבית, לצורך ביצוע מפקד האוכלוסין. החלטתי להגיש את מועמדותי ולשמחתי זכיתי במכרז.

כדי לבצע את המפקד במגזר הערבי, הייתה חובה ששני עובדי משרד הפנים בליווי חיל עם נשק, יעברו מבית לבית. שיקשקנו מפחד.

לימים הבנתי שדווקא אותן שנתיים שבהן למדתי קרוא וכתוב בערבית בבגדד בכיתות א' וב', פתחו בפני דלת להזדמנויות משמעותיות. העבודה במשרד הפנים הייתה עבורי חשובה ובעלת ערך ובהמשך אף אפשרה לי להתקדם בתפקידים נוספים. מידי פעם הייתי אף, מתרגמת מסמכים לשר הפנים.

כך- שפה שפעם רציתי להשאיר מאחורי והתביישתי בה, הפכה ברבות השנים לנכס משמעותי שסייע לי להתפתח ולהתקדם.

ערבות הדדית כדרך חיים- "זה בדם שלי"

מאת - יחזקאל יוסף

ראיינה: חיה שפר

באחת מתקופות חיי הייתה לי חנות בגדים ברמלה.
באחד מימי חמישי נכנס אלי לחנות נער מלווה באחותו, כדי לקנות חולצה לבר המצווה שלו.
במהלך הקניה ניסיתי לדובב אותו ברכות, כדי שיספר לי על עצמו ועל האירוע המתקרב.
העובדה שהילד הגיע עם אחותו עוררה בי שאלות. הילד היה שבע רצון מהקניה והודה לי. ואז להפתעתי פנה אלי בהתרגשות ושאל אם אני מוכן לבוא לבר המצווה שלו. מיד עניתי לו בחיוב.
הוא מסר לי את כתובתו והוסיף כי מחר בשעה 12.00 תתקיים המסיבה בביתו.
בהגיעי לשם מצאתי בסלון שולחן ערוך בכיבוד קל שהכינה אימו של הילד סביבו ישבו השכנים. מיד קלטו עיני בהעדרם של חברים בני גילו של הילד.
זיהיתי כי זאת משפחה בעלת קשיים ולכן לפני שנפרדתי מהם הזמנתי את הילד לבוא לבקר אותי. תוך כדי שיחה ירדתי לפרטים ושאלתי אותו על מעשיו, היכן הוא לומד ועם מי הוא מתרועע.
"אני לא לומד, אני עוזר לאבא שלי. אנחנו קונים ירקות מעזה ומוכרים בשוק ברמלה."
"מה קורה עם הכספים"? שאלתי
"הכל הולך לאבא, אמא מקבלת מהביטוח לאומי, אבא הולך כל ערב לבית קפה וחוזר שתוי"
נדלקה לי נורה אדומה. הרגשתי כי אני חייב לעזור לילד הזה כדי שלא ידרדר. לכן הצעתי לו לבוא לעבוד אצלי בחנות. בליבי החלטתי לאמץ את הילד הזה.
וכך במשך תקופה ארוכה הוא הגיע אלי ואפילו הצלחתי לגמול אותו מעישון.
לאחר שגיליתי שהוא חולה באסטמה דאגתי שיעבור טיפול בהיפנוזה אצל אחד המטפלים הידועים, והוא אכן הבריא.
באחד הימים הוא לא הופיע לעבודה לאחר חיפושים נודע לי שהוא לקח את הרדיו טרנזיסטור שלו ועזב את הבית. כשמצאתי אותו הולך ומתנדנד הייתי מאוכזב ולראשונה בחיי סטרתי לבן אדם.
הייתה בסטירה אמירה החלטית שהבהירה לו כי איני מוכן לקבל את התנהגותו. ומוכן לקבל אותו חזרה בתנאים שלי. הייתה זאת תפנית במערכת היחסים בינינו שהתפתחה ליחסי אימון עד כדי כך שהפקדתי בידיו את הקופה ולא חסכתי ממנו דבר.
יום אחד נכנסו לחנות אם וביתה וזכו ממנו לשירות אדיב תוך כדי מדידות התפתחה שיחה במהלכה פנה לאם בנימוס: "אני רוצה להתחתן עם הבת שלך".
הרומן שהתפתח הוביל לנישואיהם . ביום חתונתם אחזה בי התרגשות גדולה. הייתה זאת חוויה בלתי נשכחת עבורי. בהמשך סייעתי לזוג בשכר דירה ואף ברכישת דירה.
יום אחד הוא הגיע לביתי עם ילדיו ואמר להם: " תדעו לכם שזה הסבא שלכם".
מעבר לכך כל חג שלחתי חבילת מזון גדולה להוריו מבלי להזדהות.
המפגש עם הנער הצעיר לימד אותי לראות את הנצרך ולדעת להושיט יד בכל עניין.

אָמַר לָהֶם: צְאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹהִי דֶּרֶךְ טוֹבָה שֶׁיִּדְבַּק בָּהּ הָאָדָם.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: עַיִן טוֹבָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: חָבֵר טוֹב.

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שָׁכֵן טוֹב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הָרוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד.

רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לֵב טוֹב.

אָמַר לָהֶם: רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ מִדִּבְרֵיכֶם, שֶׁבִּכְלָל דְּבָרָיו דִּבְרֵיכֶם."

(משנה, מסכת אבות)

בחרתי בדרך יחודית להנגשת נושא השואה לילדים ונוער, דרך ספרות ילדים

כתבה: ניצה שחל

לימודיי לתואר ראשון ולתואר שני באוניברסיטה העברית בירושלים לא היו בתחום "ספרות". את אהבתי לספרות ובמיוחד לספרות ילדים הצלחתי לממש כאשר בראשית דרכי במשרד החינוך הייתי מורה בבית ספר יסודי בירושלים.

בקריאה משותפת של ספר ילדים בכיתות שלימדתי הצלחתי לחשוף ולקרב את התלמידים לספרים רבים. אני חוזרת ונזכרת בשנת 1982, כיום לימוד נושא השואה הוא חלק מתוכנית הלימודים במערכת החינוך בשנת 1982, כאשר הבעתי את רצוני ללמד תלמידים בבית ספר יסודי נושא זה נתקלתי בהתנגדות נמרצת מצד האחראים במערכת. היו שטענו שהנושא טעון ולא ניתן ללמדו תלמידים בגיל זה. לשמחתי מצאתי אוזן קשבת אצל מנהל מחוז ירושלים דאז מר גרשון ברגסון. הוא התנה את עבודתי בהקמת ועדה מפקחת שתלווה אותי בכל צעדיי. הסכמתי ויצאתי לדרך.

אחת לשנה נהגו לרכוש ספרים לספריית בית הספר. בשנת 1982 רוב הספרים שנרכשו היו בנושא השואה. מכל ספר נרכשו עותקים אחדים, כך הייתה אפשרות שילדים אחדים יקראו אותו ספר כמעט באותו זמן. הספרים הונחו בתערוכה שהוקמה בכניסה לבית הספר וחוות דעת על הספרים נכתבו על ידי מורות בית הספר שהתנדבו לקרוא ספר ולכתוב המלצה.

הנה רשימה חלקית של שמות הספרים שנרכשו:

- אנו מאשימים: עדויות ילדים- לנה קיכלר-זילברמן
- את אמא של אילן?- מניה הלוי
- אין פרפרים פה- ילדי גטו טרזינשטט
- בגיא צלמות- הרב סיני אדלר
- הילדים מרחוב מאפו- שרה שנר-נשמית
- האי ברחוב הציפורים- אורי אורלב
- הילד משמה- תמר ברגמן
- חיילי עופרת- אורי אורלב
- חסידי אומות העולם- יד ביד עם תומי- הילדה הופרט
- יומנה של נערה- אנה פרנק
- מוכרי הסיגריות מכיכר שלושת הצלבים- יוסף זימיאן
- עוד תצאי מכאן- יונה מלארון
- שמו היה פרידריך- פרידריך שניידר

ספרי הקריאה היו מונחים על גבי שולחנות בכניסה לבית הספר, התלמידים דפדפו בספרים, ישבו על ספסלים וקראו בכל שעה משעות היום. נוכחתי לדעת שהתלמידים גילו עניין רב.

כל מורה בחרה ספר אחד בו דנו כל תלמידי הכיתה. אני בחרתי בספר "האי ברחוב הציפורים" שכתב אורי אורלב. השיחות והדיונים שנערכו בכיתה בנוכחות אנשי הצוות המלווה זכו לשבחים ולהדים רבים. בדיונים השתתפו ההורים שהיו חלק אינטגרלי מלימוד הנושא. היות והתלמידים היו במסגרת בית הספר היסודי, העדפתי להתמקד ב-3-4 מושגים: "גטו", "טלאי צהוב", "מחבוא", "אקציה"- אלו היו המושגים שהופיעו בספרים אותם קראו ועליהם ערכנו את השיחות.

באמצעות קריאת הספרים נחשפו התלמידים לרדיפות היהודים בידי הנאצים, לגירושים שנגזרו על היהודים, מהי פרידה מהורים, מהי בדידות, פחד, שנאה, חופש תנועה, מזון מועט ועוד.

הייתי בטוחה בצדקתי כשהתעקשתי ללמד את הנושא הקשה לתלמידים בגיל הזה. התוצאות לאחר הלימוד דיברו בעד עצמן. דברי התלמידים לאחר שקראו בספרים העידו כאלפי עדים עד כמה הנושא דיבר לליבם, עורר בהם התעניינות בנושא שבעבר נרתעו ממנו, אף על פי שהנושא קשה ומכאיב עסקו בו הילדים בבגרות מעל לגילם, בהבנה וברגש. ב-1984 בטקס רב רושם בבית הנשיא הוענק לי פרס חינוך על ידי שר החינוך דאז מר זבולון המר. הפרס היה על הוראת נושא השואה דרך ספרות ילדים

יושרה ותעוזה- הבחירה שלי להיות סגנית ראש מועצת שוהם

כתבה: רחל בר- ניר

ראיינה: שרה מלין

רחל גדלה במשפחה שהייתה מודל ליושר, לצניעות ולמצוינות. את אביה היא מתארת כאיש אשכולות: הוא היה מורה ומוזיקאי, ולאחר שיצא לגמלאות כתב עבודת דוקטורט בלשון. אמה הפכה לאמנית פיסול. לרחל אח ואחות.

רחל למדה כלכלה וסטטיסטיקה ועבדה בתחום הכספים במשרדי ממשלה שונים. עיקר עבודתה היה במשרד הפנים, בתחום השלטון המקומי, שם החלה כמנהלת המחלקה לתקציבי הרשויות המקומיות.

בתפקיד זה הכירה את אריה דרעי, תחילה כעוזר שר הפנים ולאחר מכן כשר הפנים. דרעי העריך מאוד את עבודתה המסורה והיסודית. רחל מספרת שהתרשמה ממנו מאוד: אדם מבריק, אינטליגנטי, מהיר תפיסה, חביב ונעים. בין השניים נוצרו יחסי עבודה טובים.

מה שהנחה את רחל בהחלטותיה ובבחירותיה היה היושרה. רחל לא נכנעה ללחצים של עוזרים שונים של השר שניסו להעביר תקציבים למטרות שאינן במסגרת אחריות הרשות המקומית.

בשלב מסוים ביקשה רחל לעבור לתפקיד אחר, מחוץ לאגף התקציבים, משום שבן זוגה באותה עת, אורי, ייצג רשויות מקומיות מול משרד הפנים בנושאים תקציביים והיא חששה מניגוד עניינים. לפיכך מונתה לסמנכ"לית המשרד ולמנהלת המינהל לשלטון מקומי. בתפקיד זה ייצגה את המשרד בוועדות הכנסת, הייתה אחראית לקביעת מסגרות חלופיות לניהול מקומי ואזורי, לפיתוח כלכלי וארגוני, לגבולות שיפוט, לשכר ולתנאי פרישה של עובדים ונבחרים ולפיתוח כלים לשיפור התפקוד.

כאן הסיפור שלנו מקבל תפנית מפתיעה.

במשרד הפנים נדרשו למצוא תפקיד בכיר לקרוב משפחה של אישיות רבנית חשובה. לשם כך ביקשו להוריד את רחל לתפקיד סגנית מנהל המינהל ולמנות את קרוב המשפחה למנהל.

בתמיכתו של אורי החליטה להגיש בקשה לצו מניעה נגד ההחלטה הלא מבוססת. כפשרה הוצעו לרחל שלוש אפשרויות: לעמוד בראש מועצה של יישוב ערבי או לעמוד בראש העיר מודיעין כשתוקם, או לכהן כסגנית ראש מועצת שוהם, שהייתה בתהליך הקמה.

רחל בחרה להיות סגנית ראש מועצת שוהם. לדבריה, רצתה להכיר את הצד השני ולהבין את הצרכים האמיתיים של רשות מקומית. היא ראתה בכך הזדמנות להקים מועצה לדוגמה.

באופן רשמי הייתה רחל אחראית על תחום החינוך בשוהם, ובכלל זה על הקמת גני ילדים ובתי ספר ועל השגת תקציבים לבינוי. בפועל עסקה בכל תחומי המועצה, ובעיקר בתקציבים ובגזברות, תחום המומחיות שלה.

כשנכנסה לתפקיד היישוב היה עדיין בהקמה. רחל זוכרת את השמחה עם הגעתן של שלוש המשפחות הראשונות. במהלך ארבע שנות כהונתה הוקמו בשוהם שכונות חדשות, מרכזי קניות, בית תרבות, סניפי קופות חולים וקווי אוטובוס. שוהם ממשיכה לשגשג, וכיום היא מועצה מקומית יפה ומסודרת, איתנה מבחינה כלכלית, עם רמת חיים ואיכות חיים גבוהות.

רחל חשה סיפוק וגאווה על התפקיד המשמעותי שמילאה בהקמתו ובבנייתו של יישוב בישראל.

מה חדש בספריית הדיירים?

קורינה פולינגר, ספרנית מתנדבת, מבקשת להודיע לדיירי פאלאס, חדשים וותיקים, כי היא תמצא בספריה כל יום שלישי בין השעות 10.45-11.15 כדי להדריך וללוות כל דייר המעוניין להתמצא בספריה ולהחליף ספרים לקריאה ולעיון.

במו כן דייר שאינו זמין בשעה זאת מוזמן להתקשר ישירות לקורינה לשם תאום מועד

מ"ס נייד קורינה: 0505901937

בחירה שפתחה בפני דלת חדשה

כתבה: אילנה רוזמן

בפעם הראשונה שקראתי את נושאי העיתון, עלו בראשי כל-כך הרבה בחירות שנאלצתי לשאול את עצמי במה לבחור? האם לשתף אחרים? האם לחשוף את עצמי?
כאשר אני מסתכלת לאחור על חיי, אני נזכרת בצמתים רבים בהם נתקלתי, כשבכל אחת מהן עמדתי בפני בחירה: לאן כדאי לפנות, ימינה או שמאלה? ואולי בכלל כדאי לי להמשיך בדרך המוכרת?.
יש החלטות שקיבלתי ושינו את חיי מקצה לקצה. חלקן היו מודעות וחלקן התקבלו כמעט מעצמן, מתוך הנסיבות, מתוך מה שחשבתי שכך נכון לי באותו רגע.
רק בדיעבד אני יכולה להבין עד כמה כל החלטה, ולו הקטנה ביותר, פתחה בפני דרך שלמה וחדשה.
אשתף אתכם באחת הבחירות שעשיתי.
אני באה ממשפחה ומקהילה דתית מסורתית , בה היה מקובל כי הבנות אינן מתגייסות לצבא.
לאחר סיום לימודי התיכון, עומדות בפניהן שתי אפשרויות. האחת היא להינשא ולהקים משפחה, או להצהיר שהן דתיות ולכן מטעמי דת אינן יכולות להתגייס.
להפתעת כולם אני החלטתי לבחור במסלול שונה לחלוטין. החלטתי להתגייס לצבא. החלטתי לא עברה בקלות. בקהילה ממש לא קיבלו יפה את בחירתי, אך אני התעקשתי והתגייסתי לצבא.
במסגרת הטירונות הגענו לקיבוצים צעירים למשך שבועיים בכדי לתרום ולסייע בכל מיני ענפים. אני הגעתי לקיבוץ "גשר-הזיו". אחרי שבועיים בחרתי להישאר חצי שנה נוספת ולבסוף נשארתי שם עד סוף השירות הצבאי בנח"ל. לאורך אותה תקופה עבדתי בחדר האוכל, במטבח, במכבסה, בפרדס ולבסוף בגן- הילדים והכרתי את דובל"ה ז"ל שהפך להיות בעלי ואבי ילדי.
מה אגיד לכם? עולם חדש שלא נחשפתי אליו קודם, נפתח בפני, עד היום אני משתמשת במילים "אורו עיני".
המעבר הרחיק אותי קצת ממשפחתי ומהסביבה בה גדלתי, אבל אילץ אותי לבנות לעצמי חיים חדשים, להכיר אנשים שונים ולגלות שאני מסוגלת להתמודד בכוחות עצמי בעומדי מול אתגרים לא קלים.
בחירתי תרמה לכך שחיי הפכו להיות מאד מורכבים, אך אני גאה מאד על האומץ שהיה בי ואיני מתחרטת, אף לא לרגע אחד על הבחירה שעשיתי.
אני רוצה לציין כי לצד הבחירות שעשיתי היו גם הזדמנויות שלא ניצלתי, הצעות שלא קיבלתי, מקומות בהם לא ביקרתי ודברים שרציתי לעשות ודחיתי "ליום אחר" שעדיין לא הגיע..
היום אני מבינה כי גם לא לבחור הוא במובן מסוים בחירה. עד היום מעסיקות אותי המחשבות על "מה היה אילו"..
בעומדי מול המראה אני שמחה לפגוש את האדם שהפכתי להיות ולצפות במשפחה הנהדרת שהקמתי. ביושבנו במפגשים סביב שולחן השבת או החג, באירועים משפחתיים, רוח המסורת , אותה מסורת בית הורי, נושבת מעלינו. ועל כך אני גאה ומקווה כי שלושת ילדי ושבעת נכדי ימשיכו בדרך זו. אמן!!

איפה הן הבחורות ההן, עם הקוקו והסרפן?

A life changing experience
The first visit to the Kotel, after the Six Day War - Shavuot 1967

whritten by: jannete m00r

A life changing experience visited and continue to visit this most holy site for the Jewish people, throughout the years.

According to Jewish tradition, this is the site where Avraham prepared to sacrifice his son Itzchak.

All that remains of our Bet Mikdash, Holy Temple, is the Western Wall, the Kotel Hama'aravi, the outer wall of the second Bet Mikdash.

In 1948 the State of Israel was established. At that time the Kotel was controlled by the State of Jordan. They promised to allow access to the Jewish people but this never happened, and no Jew was able to pray at this most holy Jewish site until 1967.

Towards the end of the Six-Day War Israeli paratroopers fought so hard to regain the Kotel Ha'ma'aravi – the Western Wall.

Over the radio we heard the almost unbelievable words from the brigade commander 'Hakotel beyadenu' – the Kotel is in our hands. Cheering was heard all over the city and all over Israel.

At that time, I was studying at Ulpan Etzion in Jerusalem. There was great rejoicing on hearing these words. Such excitement.

In the previous six months I had often gone to the fence dividing Jordan from Jerusalem, praying that one day we would have access to the Kotel.

After hearing that the Kotel had been recaptured, the first question was 'When can we go to the Kotel'?

We had to wait until all the debris and buildings near the Kotel had been cleared away by the Army, making sure there were no landmines or snipers. The day when we were allowed to walk to the Old City and to the Kotel was the festival of Shavuot June 15, 1967 – just six days after the liberation of the Old City of Jerusalem.

I joined the heaving throng of over 200,000 Jews from all over Israel that made its way along the long, narrow road towards the Dung Gate. We were like a people dazed. For the first time in almost 2,000 years, masses of Jews could freely visit the Kotel. After so many years of denial, we were approaching the Old City. Was this really happening?

We eventually reached the gate and walked slowly through into the southern part of the Old City. Behind us was the ancient city of David. In front of us were the remains of the Bet Hamikdash. The atmosphere was electric.

We slowly made our way towards the Kotel. It dominated the whole square – a huge, majestic stone structure, dwarfing the thousands of people at its foot. This was one of those rare, euphoric moments in the history of the Jewish people.

Gradually, I inched my way forward. I stretched out my arm, fingers extended.

At last I could touch the sacred stones with my fingertips.

A little more effort and my cheek and lips made contact, the tears running freely from my eyes. I was home.

תודה למשתתפי החוגים וכל המורים על התערוכה המדהימה

דלת נפתחת - דלת נסגרת
כתבה: מרים דרוך

דלת נפתחת - דלת נסגרת -1946 אני - מריסיה - עוזבת את פולין ומגיעה למחנה מעבר השוכן בבי"ח רוטשילד בוינה . כאן בחדר מול מספר גברים צעירים מתחילה החקירה.שאלות זורמות בשטף, תחילה בפולנית ואחר -כך באידיש.

"מי את"? "מי היו הוריך?" "מדוע עזבת את פולין" "מדוע את רוצה לנסוע לפלָשְׁתִינָה"? מדוע ומדוע... אתי הם מדברים בפולנית, ביניהם בשפה לא מובנת לי. אני חוזרת ואומרת שהוריי היו יהודים, אני יהודייה, רוצה לפלשתינה, ורק לפלשתינה. דמעות עומדות בעיניי. לא בוכה.

נראה אם את יהודייה, יימתי יהודים מדליקים נרות?" שואל החוקר. ייבשבת בערב, אני עונה בביטחון מלא. יודעת שיום המנוחה בכפר היה ביום ראשון וזוכרת שאמא הדליקה נרות בערב יום המנוחה.

"את רואה, את לא יהודייה", אומר החוקר בקול כבד ומצווה עליי לעזוב את החדר. אני לא קמה.

"מדוע את רוצה כול כך לפלשתינה? את חושבת ששם מלקקים דבש ויש חלב ציפורים? - יטָם לִיזיו מְיוּךְ י יֶסְט פְּתָסִיֶה מְלֶקוֹ? הם שוב אומרים שאני לא יהודיה, ואני לא יכולה לנסוע לפלשתינה "חכי בחוץ!" פוקדים הם.

אני יושבת, לא זזה. לפתע קמה. ייבחזרה לפולין? שם הייתי יהודייה מלוכלכת, מחורבנת - פָּרֶ שִׁיבָה זידוּבְקָה - וכאן אני לא יהודייה?!" אני צועקת, כבר לא יכולה להתאפק. "אני יהודייה!" אני צורחת. עכשיו אני כבר בוכה. וכך אני מוצאת את עצמי יושבת על ספסל מחוץ לחדר בין אנשים זרים ובוכה.

לפתע קול זר מסתנן לאוזניי: "מדוע את בוכה, ילדה?". אני מרימה את ראשי, רואה איש זר, נמוך קומה עומד לפניי. הוא אומר שהוא סָפּוֹזִינִיק מדובנא. "ואת ממשפחת יקירה, אני מכיר את משפחתך, זוכר אותך. יודע שאת היחידה שניצלת" אני מספרת לו את מה שקורה לי. הוא מושיט לי יד "אל תבכי ילדה, בואי", הוא אומר. הוא מדבר עם החוקרים ומעבירים אותי למקום אחר, שם אני פוגשת את משפחתי.

אחרי מספר ימים מעבירים אותנו למחנה העקורים באוסטריה, ואחרי קום המדינה בפברואר 1949 חלומי מתגשם, אני עולה לארץ ישראל. אני שבעים ושבע שנים בארץ, עדיין נהנית מהדבש, עדיין שואלת את עצמי: אילו לא פגש אותי מר ספוזיניק, מה היה עולה בגורלי?יי

אתר הנצחה למשפחת ביבס

מרכינים ראש בביקור בעוטף עזה

אנדרטה לנטבחי כפר עזה

-הבחירה שלי
לשוחח עם המקרר

כתבה: ליבי ברגשטיין

חשבתי לשתף אתכם באירוע ששינה לי את החיים, ונתן השראה לכתיבה של סיפורי הילדים שלי... הלידה של ביתי הבכורה ...שרונה/שרון.

במצב הלא מוכר הזה, לא מצאתי את ידיי ורגליי. כל חברותי האימהות הטריות גרו רחוק ממני, ולא הכרתי אנשים בשכונת מגוריי. הייתי לבד בבית. ליתר דיוק - לא הייתי לבד בבית, כי הייתי עם שרונה. שוב, כדאי לדייק יותר: הייתי לבד בבית עם שרונה.
נוסף על כך, הייתי צריכה ללמוד לבד איך מטפלים בתינוקת. כלי העזר היחיד שעמד לרשותי היה ספרו הנצחי של ד"ר בנג'מין ספוק
"The Common Sense Book of Child Care".

הרגשתי שאני הולכת לאיבוד. לא רואים אותי, לא מבינים אותי. אני בלתי-נראית
אירוע מסוים מאותה תקופה נחרת עמוק בזיכרוני:
לני, בעלי, חזר הביתה מהעבודה, וכעבור כמה דקות, אמר לי:
"לא שאלת איך היה היום שלי"
"עניתי לו בפשטות: "לא שאלת איך היה היום שלי"
הוא ענה לי בלי היסוס: "מה אשאל אותך... מה שלום המקרר?"
לא עניתי לו. הבנתי שאין לי עם מי לדבר.
כיום, שנים רבות אחרי, אני לא זוכרת איך הרגשתי באותו רגע.
מהיכרותי עם עצמי אני מניחה, שלא נתתי לעצמי להרגיש את העלבון והפגיעה שנגרמו לי מחוסר הרגישות שלו. מה שאני כן זוכרת זה, שברחתי במהירות לדמיון שלי - המקום הבטוח, חוף המבטחים שלי - לעולם שהכרתי היטב מסיפורי ילדות שאמא קראה לאחיי ולי כשהיינו ילדים.
בחרתי לברוח לעולם של נסיכות המתגוררות בארמון ומחכות לנסיך שיגיע להושיע אותן, של אגדות על דובים שמדברים בלשון בני אדם ופיות יפהפיות שאוחזות שרביט קסמים, בעזרתו הן מגשימות משאלות מייד.
אני זוכרת שהתחלתי לחשוב על שיחה מצחיקה עם המקרר שלי.
ומשם הכל היסטוריה...סיפורי הילדים שלי התחילו עם שיחה עם המקרר שלי ומשם לשיחות עם דובי ליבי, כן ולא וכמובן עם גברת בטן, שמופיעה ב"100 סיפורים ראשונים חלק א' - לגיל הרך".

ליבי ברגשטיין,"המדריך לנשים בלתי נראות", עמ' 12-13, ספרי ניב

וזוכרים, מתייחדים ומביטים קדימה

*טקס לציון 7 באוקטובר בפאלאס מודיעין
במלאת שלוש שנים לאירועי 7 באוקטובר, התכנסו דיירי פאלאס לטקס זיכרון והתייחדות עם הנרצחים והנופלים, ולציון היום ששינה את פניה של מדינת ישראל.
ייחודו של הטקס היה בכך שהוא תוכנן, נבנה והופק על ידי הדיירים עצמם. מתוך תחושת שותפות, אחריות ורצון לתת ביטוי אישי וקולקטיבי לאירועי היום, חברו דיירים ליצירת טקס ששילב זיכרון, כאב, הוקרה ותקווה.
הטקס נע בין שלושה מעגלים: האסון והשבר שהותירו אירועי אותו יום, רוח ההתנדבות וההתגייסות של החברה הישראלית שהתגלתה בעקבותיהם, ולבסוף התקווה לעתיד של ביטחון, אחדות וימים טובים יותר.
העובדה שהטקס נוצר בידי הדיירים העניקה לו משמעות מיוחדת. לא רק התכנסות לציון יום לאומי, אלא גם **ביטוי לקהילה שמבקשת לזכור, להיות מעורבת, לשאת יחד את הכאב ולשמור על התקווה.**

האשה שבחרתי - אשת חיי משה (מושיקו) פינקלשטיין

ראיינה: חיה שפר

הבחירה החשובה ביותר בחיי
כשאני חושב על המושג בחירה מיד עולה במוחי הבחירה המוצלחת ביותר שעשיתי בחיי, הבחירה בבחירת ליבי, אתי אשתי, המלווה אותי זה שישים וחמש שנים ועימה הקמתי משפחה לתפארת.
והדבר היה ככה..
אחד מערבי שישי ביקשה ממני אחותי להתלוות אליה למסיבה כבן זוג.
לאחר הפצרות רבות נעניתי לבקשתה.
בעודנו נהנים יחד נכנסה לפתע חברתה לעבודה, לבושה בשמלה סינית קלאסית. הופעתה הרשימה אותי מאד ובלי להסס אמרתי לאחותי: "את רואה את זאת? היא תהיה אשתי".
בכדי לתת תוקף לאמירתי הצבעתי עליה באצבע.
"אתה משוגע? , הארוס שלה יושב לצידה"
תגובתה של אחותי לא הרתיעה אותי וזרקתי לעברה "אנחנו נראה.."
עודני מדבר ובן זוגה של החברה קם בכעס והסתלק, משאיר אחריו את משאת לבי פנויה ושבורת לב.
ראיתי זאת כסימן משמיים, והזמנתי אותה לרקוד .
מה אומר לכם? ערב הריקודים הפך לשיחה מלב אל לב ולכן קבעתי עימה מיד פגישה נוספת..
עם הזמן התהדקה החברות בינינו ונמשכה תשעה חודשים עד אשר ענדתי לה טבעת כשעמדנו יחד תחת החופה.
שישים וחמש שנים חלפו מאז, הייתם מאמינים?
היום כשילדינו שואלים מהו הסוד לשותפות ארוכת ימים כזאת, אני מגלה להם כי סוד קיומה טמון ביכולת וברצון "לוותר" וויתורים הדדיים.
למדתם משהו?

על חוף הים מנעימים בשירה

האור שבקצה המנהרה

כתבה: חיה הלר

נכתב בבית החולים:

נפילה כל כך סתמית בבית ושבירת רגל , הפכה ברגע אחד את כל עולמי ועצרה את כל החיים שהכרתי. מצאתי את עצמי לפתע אבודה וכאובה לאחר ניתוח מורכב, מאושפזת שכובה בבית חולים. כל פעולה בסיסית שהייתה מובנת והכי קלה, הפכה להיות משימה בלתי אפשרית. כבר לא יכולתי להתרומם ולא להתיישב, אפילו לא להגיע לשירותים או להתרחץ הרגשתי מושפלת וחסרת אונים. יש להבין שלזמן בבית החולים יש מימד אחר הוא נע בין מיטות וחולים דרך מסדרונות ארוכים בהמתנה כואבת לטיפולים, ומסביב קולות אנשים חולים, כל אחד וסיפורו, כאבו, ועם התקווה והתפילה לשוב בחזרה אל החיים שהשאיר שם בחוץ. ודווקא בתוך המציאות הקשה הזאת, שבה הגוף כואב וחלוש והעצמאות שנלקחת ממך, כאילו מתגלים לי עוצמתם וטעמם של הדברים הפשוטים כמו המים, הלחם, והמלח. אני קולטת שהחיים שלנו שבריריים, אין לנו שליטה על מה שקורה, אבל יש לנו בחירה באיך להגיב . המשבר משנה את נקודת המבט שלנו, ולפעמים הוא מחזיר אותנו בגעגועים אל הדברים הבסיסיים ביותר שמהם מורכבים החיים שלנו. למדתי להפריד בין עיקר לטפל לא מפני שדברים איבדו את חשיבותם, אלא מתוך כך שהתחלתי להבין שהאושר אינו יעד שאליו חייבים להגיע, אלא זו אותה היכולת להרגיש את קצב החיים הנמצאים בהווה ברגע הזה בידינו. אנחנו צריכים להפסיק להתייחס אל הקיום שלנו כאל דבר המובן מאליו אלא לפקוח עיניים ולראות את הנס בכל יום שעובר , להבין שכל תנועה וכל נשימה הן מתנות בלתי מובנות. אין ספק שהאישפוז במחלקת השיקום הגריאטרי פקח את עיניי , מתוך המציאות הסוריאליסטית שסובבת אותי שכולה חולי ומכאוב, הרגשתי את האמת האמיתית של החיים ואת הערך העצום של המתנות היפות שניתנות לנו בחינם: לאכול, לראות, לשמוע, ללכת לאהוב ...
אני כנראה אצא מכאן אישה שונה: אישה שלומדת להכיר תודה לאל הטוב, על כל רגע שעובר בשלום, להודות לו על אור השמש והשמיים הכחולים, ולשאת תפילה ללא שום פוזה בבקשה שנהיה בריאים ושמחים בהמשך הדרך.

מה סיפרו לנו בבית, לפני שהעברית היתה שפתנו

כתב: שמוליק הר-נוי

סיפורי הילדות שאנחנו נושאים בזיכרוננו אינם רק סיפורים שאהבנו לשמוע. הם גם חלון אל הבית שבו גדלנו, אל שפת האם, אל התרבות שממנה באנו ואל הקשר שבין הדור המבוגר לילדים ולנכדים של היום.

לכל אחד מאיתנו יש סיפור ילדות שנשאר איתו לאורך השנים. לפעמים אנחנו זוכרים את גיבורי הסיפור ואת ההרפתקאות שעברו, לפעמים רק תמונה אחת או משפט שנחרת בזיכרון. ויש גם זיכרונות אחרים: קולו של אבא או של אמא המספרים לפני השינה, סבתא היושבת לצדנו ומספרת סיפור שכבר שמענו עשרות פעמים, או מנגינה של שיר ילדים שאפשר לזהות גם אחרי שנים רבות.

אצל רבים מדיירי פאלאס, הילדות התנהלה בשפה שאינה עברית. יצאנו לשוחח עם דיירים ולשמוע מהם על הסיפורים שליוו אותם בילדותם. ביקשנו לחזור איתם לרגע אל הבית שבו גדלו, אל הספרים ואל המספרים, ולגלות מה נשאר מאותם סיפורים בזיכרונם עד היום.כי לפעמים, כדי לחזור לילדות, לא צריך לפתוח ספר. די במילה אחת, בשיר מוכר או בקולו של מישהו שמתחיל לספר: היה היה...

בין מילה למנגינה

כתבה: לאה קורנר

בין מילה למנגינה — קולות הוריי ביידיש

כשאני שומעת שיר ביידיש, אני שומעת את הוריי. את ילדותי ביליתי במחנה עקורים, שבו כמעט כולם דיברו יידיש. זו הייתה השפה שבה שוחחו סביבי ושרו לי. הוריי היו אנשי ספר ושירה, ובובותם נפתח לפניי גם עושרה של השפה. יש ביידיש יכולת להתקדב אל הלב: להקטין מילה ולהגדיל את החיבה שבה, לחייך בתוך צער, לתת לדאנה צליל של ליטוף. לפעמים די ב"מײַן קינד" — ילדי שלי — כדי להשיב אליי תחושה של בית.

נומה בני · שלאָף, מײַן קינד

שיר הערש של שלום עליכם שמור בלב הסימור המשפחתי שלנו. בומן המלחמה ישבה אמי איתי בתחנת רכבת ושרה כדי להרגיע את בכיי. אבי ישב לידנו, אך הם לא זיהו זה את זה. למשמע שורתה הסתובב וקרא: "באשקחז" בתוך הורות והטלטלת, קולה הגיע אליו. כך מצאנו זה את זה מחדש.

שלאָף, מײַן קינד, מײַן טרייסט, מײַן שיינער,
שלאָף, מײַן זונעניו!
נומה בני, ילדי עטרת,
נומה נומה נום.

עברית: דב סדן

צימוקים ושקדים · ראָזשינקעס מיט מאַנדלען

במנגינה אני מוצאת את הרוך של אמא, את דאגתה ואת התקוות שנשאה עבורנו. האם השורה ליד העריסה וחולמת על עתיד ילדה מקרבת אליי את אמי, כאילו המרחק בינינו מצטמצם לרגע.

אונטער יידעלע׳ס ויגעלע
שטייט אַ קלאָר וויס ציגעלע.
שן בני, עצום את עיניך,
עיניך יונים, עצום ותשבב.

תרגום עברי: שמואל פישר

חדר קטן, צר וחמים · אויפן פריפעטשיק

בשיר הזה אני פונשת את אבא. תמיד היה חשוב לו שנדע ונלמד. הילדים הרוכנים אל האותיות מוכירים לי את אמונתו בכוחו של הספר ואת הרצון שלו לפתוח לפנינו עולם.

אויפן פריפעטשיק ברענט אַ פֿײַערל,
און אין שטוב איז הייס,
חדר קטן, צר וחמים,
ועל הבירה — אש,

עברית: פסח מגלי

מעט מיופייה של היידיש הצלחנו, הוריי ואני, להנחיל גם לבני ולנכדיי. מילים אחדות, ניגון, סיפור — כל אחד מהם נושא עמו יותר מכפי שנדמה: את האופן שבו אמא אהבה ודאגה, את החשיבות שייחס אבא לכל דבר שלמדנו. כשהם שבים ונשמעים בדור הבא, נדמה לי שלשפת ילדותי נוסף עוד פרק, בקולות שבבר שייכים להם.

גילגולו של דיקלום

כתבה: רומה כהן

ראיינה: חיה שפר

ברקע- מלחמת העולם השנייה בדירת מסתור בפולין. אני זוכרת את הרגעים בהם אבי קרא לי שירים בפולנית ואני דקלמתי אותם.
ואז הגיע היום בו האישה שהסתתרנו אצלה הייתה צריכה להבריח אותי מהעיר. הלכנו יד ביד מכפר לכפר עד אשר הגענו לאחד הכפרים שם העמידו אותי, ילדה
בת ארבע, על השולחן ובקשו ממני לדקלם את השירים שלמדתי. הייתי קטנה ולכן נהניתי כל- כך מתשומת הלב.
עוברות כשנה וחצי, המלחמה מסתיימת, אבי שולח את אחותי הגדולה שהיא כבר בת שש-עשרה, ואומר לה: "לכי לאזור זה וזה, שם באחד הכפרים היא נמצאת, חפשי אותה."
אחותי וחברתה עוברות מכפר לכפר ושואלות: "האם ראיתם , או פגשתם אישה עם ילדה קטנה שהגיעו בזמן המלחמה?" . באחד הכפרים מספרים להם כי יש כאן ילדה קטנה שמדקלמת שירים בפולנית. וכך חזרתי אל משפחתי.
עוברות שנים רבות, אני בארץ חדשה, כבר סבתא ויש לי נכדה שלומדת בבית הספר בקיבוץ יוטבתה. שם לומדים כל ילדי הקיבוצים שבסביבה.
יום אחד פונה אלי אביגיל נכדתי ושואלת:
"סבתא, את מכירה איזה שיר מימי ילדותך?" "אולי אני זוכרת כמה שורות" אני אומרת לה "אבל הן בפולנית".
"לא חשוב, סבתא, אנחנו עושים פרויקט שנקרא "שורשים מוסיקאליים", תכתבי בפולנית ותתרגמי לעברית".
לא עובר זמן רב אני מקבלת סרטון של השיר "פאבל וגאבל". בסרטון נכדתי מספרת את הסיפור כשמאחוריה מקהלת הילדים מדקלמת את המילים בפולנית:

סיפורי סבתא

כתבה: תמי גרנק

סבתא בתיה שחיה מ-1890 באודסה ובגיל 20 עלתה לארץ עם אמה ואחיותיה,
הייתה אישה אצילת נפש, טובת לב, סבלנית ומתחשבת.
בחמש עשרה השנים האחרונות לחייה, הייתה עיוורת כתוצאה מגלאוקומה, נפטרה ב-1958 כשהייתי בת 14.
מאז שנולדתי, סבתא גרה איתנו בבית בחיפה.
היא דיברה רוסית, יידיש ועברית, אבל אני ביקשתי שתדבר איתי ביידיש וכך הרווחתי עוד שפה.
אחד הדקלומים ברוסית שזכורים לי הוא:

אַח טִימִילִי קִי טִימוֹ,
פְּרִיחְדִי קָא נְיֶיְדָה מוֹי
פָּאפִי נְיֶיטוּ, מָאמִי נְיֶיטוּ,
נָה קָבוֹבְיֶיצָה,
פְּרִיחַדִי קָא נְיֶיְדָה מוֹי
בּוּדִים צָלָה וָאצָה

וכך תורגם השיר לעברית ע"י: לנה ואלונה מהמסגדה של פאלאס:

מתוק שלי, בוא אלי הביתה,
אבא לא בבית, אמא לא בבית,
אין ממי לפחד
בוא אלי הביתה, נתנשק לנו בכיף!

ספר הילדים הראשון בחיי

מאת: סוזאן פיליפ

ראיינה: חיה שפר

אחר צהרים אחד דפקה **סוזאן פיליפ** על דלת ביתי ובידיים רועדות הגישה לי את הספר Aunt Loisa's Book of Nursery Rhymes . הייתי המומה. רק לפני שעות אחדות הצטרפה סוזאן לשולחן ארוחת הצהריים והשתתפה בשיחה בה דנו באפשרות לכתוב לעיתון על שירים וספורים מימי ילדותנו.

הספר שסוזאן הגישה לי היה מרוט, דפיו הצהבהבים תלושים, והריח העולה מהם מספר סיפור רב שנים..

התרגשות ניכרה על פני סוזאן . ובעודי מנערת את הבעת ההפתעה מפני החלה לספר:

" את הספר קיבלתי אחרי המלחמה. נולדתי בגרמניה אך במהלך המלחמה הועברתי לצרפת, שם הוסתרתי מגיל חמש עד גיל עשר. בשנים אלה, בהיותי בצרפת מעולם לא למדתי בבית ספר. לאחר המלחמה עברתי לאנגליה אל דודי ודודתי. כשהגעתי לאנגליה נבדקתי, כמו שאר הילדים, ע"י רופא כדי לאבחן את מצבי. הרופא שבדק אותי העניק לי את הספר הזה. זה היה הספר הראשון שניתן לי בשפה האנגלית, הרופא הבין את מצבי ולכן ביקש מדודי ודודתי להקריא לי ממנו כדי שאלמד לקרוא ואתאקלם באנגליה במהירות האפשרית."

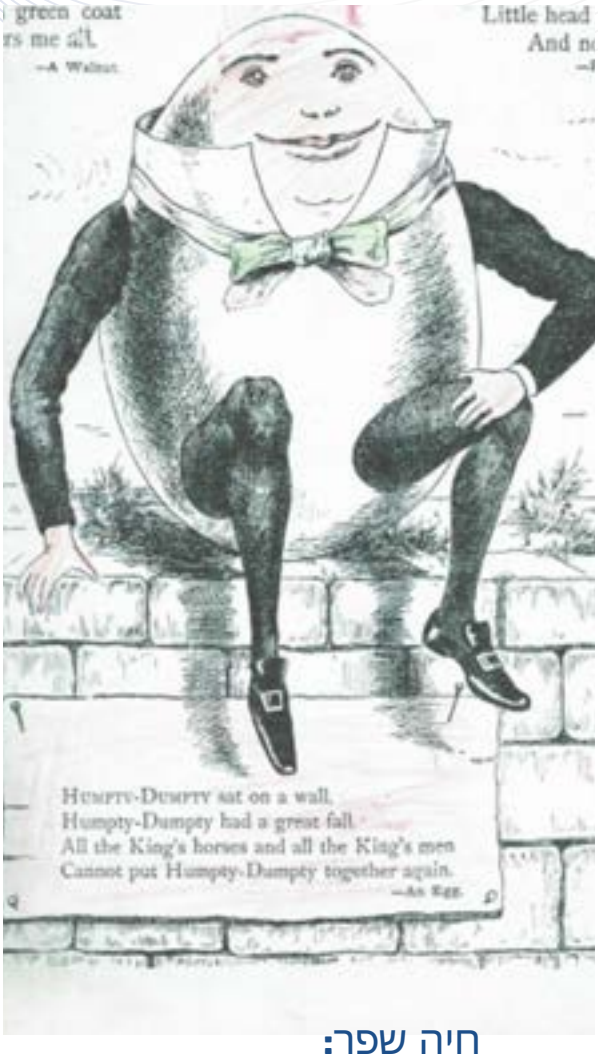

חיה שפר:

הספר החזיר אותי לימים בהם הייתי אמא צעירה. יום אחד רכשתי לילדי ספר "שירי עמים מחורזים ומאוירים". בין דפיו מצאתי את "המפטי- דמפטי." אותו המפטי -דמפטי של סוזאן פיליפ. והרי לפניכם הגירסה העברית:

המפטי דמפטי ראש העיר
בומס נפל מעל הקיר
כל שרי המלך ואלף עבדיו
ניסו להרימו אולם לשוא.

ילדי התגלגלו מצחוק, אותו צחוק תמים
שמהדהד בחדרי ילדים ברחבי העולם

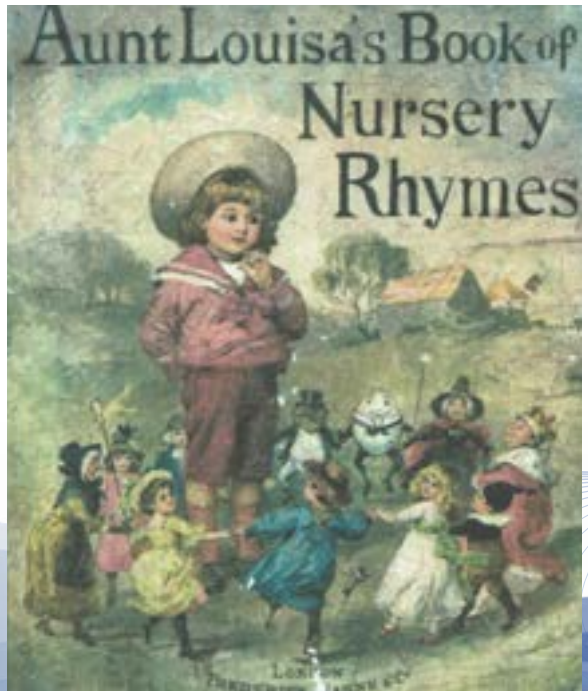

זיכרונות מבית אמא: ניגונים, חמשירים וסיפורים מהילדות בהונגריה - ראיון עם מוטי פרי-

שמוליק הר-נוי

ניגוני הילדות שנשמרו בלב

מוטי נולד בהונגריה ועלה לארץ בגיל 13. ילדותו המוקדמת עברה עליו לצד אמו וסבתו (אביו נספה באושוויץ). בבית הקטן ההוא, הכל דובר והדהד בהונגרית. "עד גיל שמונה גדלתי בבית עם אמא וסבתא, והן אלו שסיפרו לי את הסיפורים והשירים - הכל בהונגרית," הוא משחזר.

בגיל שמונה נאלץ מוטי לעבור לבית יתומים, שם נדם זרם הסיפורים והשירים. אך הזיכרונות השמורים בלבו לא נעלמו. שנים מאוחר יותר, כשחזר לבקר ולעבוד בהונגריה בגיל בוגר, ביקר בתיאטראות ובאופרטות, ונחשף מחדש לתרבות, לשירים ולחמשירים שלקחו אותו מיד חזרה אל ימי ילדותו.

קסמה של השפה ההונגרית

כשמדברים עם מוטי על השפה ההונגרית, עיניו נוצצות. זוהי שפה ייחודית, שאין בה הבדל זכר ונקבה, שפה העשירה בחידודי לשון מאתגרים שרק מקומיים מסוגלים לבטא במהירות.

הוא מגלה כי שמו המקורי בהונגריה היה ג'וֹרג'י (György) - שם שכולל הגייה ייחודית שרק הונגרים אסליים מצליחים להגות כהלכה. הדגמה משעשעת נוספת שהוא מדגים היא משפט חריזה כמעט בלתי אפשרי, שבו כל המילים מתחילות באות Gy:

בעברית זה קל יותר:

"הסבר מהיר ללכת לבית החרושת לגפרורים בעיר גְיוֹר, ולהדליק את הגפרורים שמיוצרים שם..."

מפרות מסתוריות ועד חמשיר על קטיקה הקטנה

כשמבקשים ממוטי לדלות זיכרון מתוק, הוא מחייך ומציג סיפורי עם, חידודי לשון ושירים שעברו אליו מפה לאוזן. אחד השירים האהובים עליו - שאותו הוא נוהג לספר בחיוך ובחיבה מדי לילה לזוגתו יהודית (שגם אישרה זאת בפני וטענה שהיא נרדמת מהסיפורים אך לא זוכרת למחרת כך שהוא יכול לחזור על הסיפור פעמים רבות...) השיר הוא "הטורקי והפרות" (A török és a tehenek,) עוסק בילד שמעולם לא ראה פרה בחייו. כשהוא נתקל לראשונה בעדר פרות, הוא מתפלא למראה שלהן, מתחיל למיין אותן לפי צבעים (לבנות, שחורות ומנוקדות), וכשמזהירים אותו שלא לגעת בזנב - הוא מושך בו וחטוף בעיטה קלה... השיר הוא שיר ילדים הונגרי מקסים, נכתב בשנת 1906, יש בו הומור, משחקי מילים וסיום מפתיע. המחבר הוא הסופר והמשורר ההונגרי מוריץ זיגמונד (Móricz Zsigmond) (1879-1942) מגדולי הספרות ההונגרית. להלן תרגום נאמן למשמעות ולרוח ההומוריסטית של המקור, ולא תרגום מילולי בלבד.

הטורקי והפרות

היה פעם טורקי ושמו מהמד,
מעולם לא ראה פרה.
מהמד גם לא ידע,
איך נראות הפרות.
יום אחד, לפתע,
ראה מהמד עדר פרות.
"אני הוא מהמד!" קרא,
"ואנחנו הפרות!" ענו הפרות.
מהמד מתפלא:
"ככה נראות פרות?"
הוא מתחיל לספור אותן,
כמה מינים יש לפרות.
מהמד כבר ספר ומצא
שלושה מיני פרות:
לבנות, שחורות ומנומרות,
רק אל תתפוס את הפרה בזנב!
מהמד לא ידע זאת,
והפרות בעטו בו.

שירים מבית אבי

כתבה: אלונה נוה

כאשר בני היו בגן חובה, בחרה הגננת צילי, נושא מעניין במיוחד, שירים מבית סבא סבתא בשפתם המקורית ובצידם התרגום לעברית.
אבי שלט בשבע שפות, נרתם למשימה והדפיס עבורנו, במכונת הכתיבה המיתולוגית שלו, את השירים בשפתם המקורית עם התרגום לעברית.

<u>גרמנית</u>

Kommt ein Vogel geflogen, setzt sich nieder
Auf meinem Sohoss – hat ein Brieflein im
.Schnabel von der Mamma einen Gruss

ציפור עפה והגיעה
ישבה לה על רגלי,
במקור מכתב הביאה
ברכת שלום מאמא אלי.

,Hop, hop, hop, Pferdchen lauf Galop
Ueber Stock und ueber Steine aber bruch
,Dir nicht die Beine, hop, hop, hop
.Pferdchen lauf Galop

הופ, הופ, הופ דהר, רוץ סוסי בהר,
על מכשול דלג מהר, אך השגח הזהר
הופ, הופ, הופ דהר, רוץ סוסי בהר.

בביצוע השיר הלה, בנו ישב על ברכי אבי כשהוא מקפיץ אותנו.

<u>צרפתית</u>

Ainsi font, font, font, les petites
Marionettes, ainsi font, font, font, troi
.Petits tours et puis s'en vont

כך עושות,שות,שות הבובות הקטנטנות
סיבובים שלושה ומיד נעלמות.

לביצוע שיר זה היו מורמות כפות הידיים פתוחות ומסתובבות כבובות.

<u>איטלקית</u>

.Guarda, guarda, il can che scappa e si e` portata via la pappa
,Via la pappa del bambino per portarla al cagnolino
.Cagnolino tutto contento se la mangia in un momento
Se la mangia in un momento e fa hua, hua e la pappa non che
.piu

הבט וראה איך הכלב נמלט, בפיו הדייסה של בני הקט,
את הדייסה הביא לכלבלב שיאכל,
הכלבלב שמח וצהל, בלקיקות זלל חיש קל
נבח האו, האו ותוך דקה, הקערה הייתה ריקה.

סיפור ילדות או- כך בונים מיתוס משפחתי

כתב:אחמד עביד,
סו- שף של גילי
ראיינה: תמי גרנק

כשהייתי בן עשר,שחקתי בשקט במרפסת הבית שלנו.
פתאום משהו קטן קפץ לי על החזה! נבהלתי מאוד ולא הספקתי אפילו להבין מה זה.
רצתי במהירות לאמא שלי כדי לבקש עזרה, אבל להפתעתי גם היא נבהלה וברחה מהבית!
כעבור כמה דקות,אמא חזרה בזהירות ושאלה אותי "איפה הלטאה הקטנה?"
אמרתי לה שהלטאה מסתתרת באחת מפינות החדר.
מיד היא הוציאה אותי מהחדר וסגרה היטב את הדלת, כדי שהלטאה לא תברח.
עד היום,אני זוכר את המקרה וצוחק עם אמא שלי כשמדברים על זה.

נכס צאן ברזל באנגלית סיפורי הילדות של דבורה בן מאיר

ראיין: שמוליק הר-נוי

רקע ושפת האם

דבורה בן מאיר נולדה וגדלה בארצות הברית וחיה שם עד גיל 21, כששפת אימה הייתה אנגלית. למרות שלמדה ארבע שנים בבית ספר יהודי בארצות הברית וידעה לקרוא מעט, היא התקשתה מאוד בדיבור ובהבנה של העברית כשעלתה לארץ. היא משחזרת את השבת הראשונה שלה בישראל בבית חמיה, כאשר האורח, פרופ' קורצוויל, דיבר עברית והיא לא הבינה אף מילה – חוויה שגרמה לה לחשוש לצאת החוצה בתחילת דרכה בארץ.

חרוזי הילדות- Nursery Rhymes

הזיכרון החזק ביותר של דבורה מבית הוריה סובב סביב חרוזי הילדים המסורתיים באנגלית (Nursery Rhymes). היא גדלה על שירי ערש ודקלומים מקצביים, כמו "Baa, Baa, Black Sheep" ו-"Seesaw Margery Daw". דבורה זוכרת בעל פה עשרות חרוזים כאלה עד היום, וממשיכה לדקלם אותם לנכדיה. בשנות צעירותה עבדה כגננת שלימדה ילדים את השירים הללו באנגלית.

הספר שעיצב את כוח הרצון והמוטיבציה

כאשר עברה דבורה להתגורר בדיור המוגן ונאלצה להיפרד מרוב חפציה, היא בחרה לשמור ולהביא עמה ספר ילדים באנגלית משנות ה-40 של המאה ה-20, שם הספר: The Little Engine That Could (תורגם לעברית בשנת 1998 ע"י לאה נאור "הקטר הכחול שיכול") הספר שמור אצלה מעל 80 שנה. (זהו אחד מספרי הילדים האמריקאיים הידועים ביותר, שסיפורו הפך לסמל של התמדה, אמונה ביכולת העצמית ונכונות להתמודד עם אתגרים) דבורה מעידה שסיפור זה השפיע על אופייה ועל המוטיבציה שלה לאורך כל חייה – להמשיך,

סיפורים נוספים ומורשת ספרותית

דבורה הביאה לפגישה ספר נוסף של אנתולוגיה של סיפורים לשעת השינה. מתוך זה הזכירה שורה של סיפורים שנהגה לספר לילדיה וציינה במיוחד את הסיפור "מה אבות עושים כל היום": הסיפור מתאר את עבודת האבות במשרדים, בחנויות ובמפעלים, ואת רצונם לרוץ הביתה בסוף היום אל ילדיהם. הספר כולל גם אגדות קלאסיות: כמו "כיפה אדומה" ו"סינדרלה". דבורה גדלה את ילדיה על סיפורים באנגלית ובעברית.

מספרת סיפורים מצעירותה

כבר כנערה כבת 10-12 בקהילתה, נהגה להושיב סביבה את הילדים הקטנים בבית הכנסת ולספר להם סיפורים.

תפיסת עולם וחיבור מקצועי

דבורה הקדישה את חייה המקצועיים לעולם הספרים, ועסקה שנים רבות בכתיבה והוצאה לאור של ספרי לימוד באנגלית ותוכניות לימוד. תפיסת עולמה היא שסיפור טוב צריך לשאת עמו ערך או מוסר השכל שיכול להשפיע על חייו של הקורא ולעצב את אישיותו.

קולות מבית אמא: גרמנית, 'רידרס דייג'סט' ומוזיקה קלאסית

מאת: יורם שוהמי

ראיין:שמוליק הר-נוי

אצל יורם, הדו-לשוניות בבית היתה טבעית ומלאה. עם אמו שוחח אך ורק בגרמנית, ואילו עם אביו דיבר עברית. אך בכל הנוגע לספרות ילדים קלאסית – הבית היה שונה בנוף. ספרי מעשיות או שירי ילדים לא היו חלק מהנוף הביתי; אמו, שלימדה את עצמה אנגלית וצרפתית, הייתה קוראת במגזינים למבוגרים כמו Reader's Digest, מתרגמת עבורו בו-במקום לגרמנית ומספרת לו סיפורים שחשבה שיעניינו או יצחיקו אותו. אחד הסיפורים שסיפרה והרשימו אותו מאוד זה סיפור החטיפה של הבן של הטייס האמריקאי לינדברג שהפך בשנת 1927 לגיבור לאומי לאחר שהיה הראשון שביצע טיסת סולו ישירה ומאוישת מעבר לאוקיינוס האטלנטי. במרץ 1932,

בנו בן ה-20 חודשים, צ'ארלס לינדברג ג'וניור, נחטף ממיטתו בקומה השנייה של בית המשפחה בניו ג'רזי. האירוע הטראגי כונה אז בתקשורת "פשע המאה". למרות תשלום כופר של 50,000 דולר, גופתו של הפעוט נמצאה כעבור כחודשיים בקרבת הבית. זה היה סיפור בלשי מעניין ונוגע ללב, שנחרט בזיכרונו ובליבו של יורם.

הספרייה המשפחתית אופיינה ביצירות קלסיות של ביאליק, מאפו, שז"ר וכותבים ציוניים נוספים. יורם נהג להוריד מהמדף ספרים ולעיין בהם. אחד הספרים שהרשים אותו הוא הספר "גשר של מעלה" שכתבו פסח בר אדון ודורותי בר אדון, הספר הוא סקירה תיעודית וספרותית על שליחות הצנחנים לגולה בשנת 1943, בתקופת מלחמת העולם השנייה. פעילותה של המשלחת הסלובקית בשנת 1944. תולדות חייהם, פעילותם ונסיבות מותם של: חיים אנצו סרני, חנה סנש, חביבה רייק, צבי בן יעקב, רפאל רייס, אבא ברדיצ'ב ופרץ גולדשטיין.

יורם לא קרא בגרמנית, את סיפורי הילדים בעברית פגש בעיקר בגן ובבית. מאידך, הצלילים והתרבות בבית היו נוכחים בעוצמה: אמו ניגנה בפסנתר, יורם ניגן בכינור, וצלילי מוזיקה קלאסית התנגנו בסלון הבית, זכור ליורם במיוחד שיר הערש המבוסס על יצירתו של יוהנס ברהמס.

בבגרותו, כשניצב מול דילמת השפה בביתו שלו, החליט לדבר עם בנותיו באנגלית – החלטה שהוא רואה בה כיום טעות ("ילדים לומדים שפות בקלי קלות"). לבנותיו כבר הקריא ממיטב קלאסיקות הילדים ואנתולוגיות מוכרות, בצד סיפורים נוסטלגיים על בית אמו. השילוב המיוחד בין הדיוק השפתי, הגרמנית של אמא והזיכרונות המוזיקליים, נשאר עמו כחלק בלתי נפרד מנוף ילדותו.

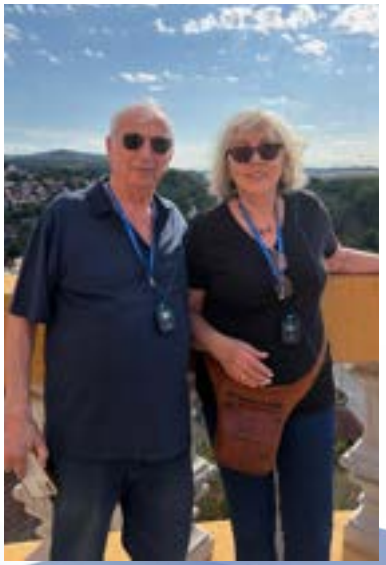

יוצאים לראות עולם.

שיט על הדנובה

להתגבר על הפחד-גם זאת בחירה

סיפור מאת: זאב וינברג

מוטי היה קרוב ליום הולדת שש כאשר ערב אחד הוריו אמרו לו: "אתה כבר ילד גדול, אנחנו צריכים לצאת לשכנים לשעה בערך, נשכיב אותך לישון והכל יהיה בסדר".
הם גרו במושבה בבית כפרי עם מרפסת גדולה וחצר שגובלת בפרדסים ושדות.
ההורים כיסו את מוטי בשמיכה החמה של החורף, כיבו את האור, סגרו את דלת חדר השינה, אבל לא עד הסוף והשאירו נורה דולקת בפרוזדור.
מוטי היה ילד שקט שאהב שהקריאו לו כל מיני סיפורים, בעיקר על חיות ועל אגדות ילדים. לא היו לו הרבה צעצועים, הזמנים אז היו קשים, אבל בכל זאת הוא קיבל מהדודים כמה חיות צעצוע מין בובות פרווה.
מוטי חיבק בחוזקה את הבובה בצורת כלב שהייתה הפייבוריטית שלו וניסה להירדם. בגלל החושך והשקט העמוק, הוא התחיל לשים לב לכל מיני רעשים וקולות. יללות של תנים רחוקים, כלבים שעונים להם בנביחות רמות. רעש של הרוח המלטף את גג הפח על לול התרנגולות. הוא הציץ בחלון שהיה לגמרי חשוך ושחור אבל היה נדמה לו שהוא ראה משהו לבן חולף הלוך וחזור.הוא התכרבל עוד יותר בתוך השמיכה, אבל פחד החל לעלות בליבו כמו הקצף העולה בכוס של הבירה שאביו אהב לשתות. הוא אמר לעצמו פעמיים "אני כבר ילד גדול ואני לא מפחד";
גשם קל החל לטופף על הגג וטיפות מים נזלו על החלון יוצרות מסלולים שדומים בהתחלה לנחל קטן, אבל עד מהרה הופכים לנהר שוטף. הרוח שרקה עוד יותר חזק, ובמוחו הוא נזכר בסיפורים על מפלצות שמטיילות בלילה ביער.
ברק חזק הבזיק, ולרגע הוא ראה שוב בחלון את הכתם הלבן חולף הלוך ושוב. אחרי מספר שניות רעם מתגלגל זעזע את הגג והרעיד את החלון ומוטי התחיל גם הוא לרעוד מרוב פחד. הפחד היה משתק והוא בקושי הצליח להעלות את השמיכה מעל ראשו. החשמל נפל, והאור בפרוזדור כבה, והוא הצמיד חזק את הכלב לחיקו, החזיק את ברכיו קרוב לחזה ושוב חזר למלמל לעצמו "אני כבר ילד גדול".
לבסוף הוא נרדם. בחלום הוא שמע איך התנים בחוץ הולכים ומתקרבים והיללות שלהם מתחזקות. החיות-בובות שהיו לו בחדר התעוררו והחלו לצמוח ולגדול ולהשמיע בתגובה כל מיני קולות ושאגות. משום מה הג'ירפה ניסתה כל הזמן להיכנס לו מתחת לפיג'מה ולהשחיל את צווארה הארוך לתוך שרוולו. הוא לא הבין למה, וניסה לנער אותה החוצה. הוא התהפך והתהפך ונלחם בכל כוחו שעוד חיות לא יכנסו לו לתוך הפיג'מה, וזרק את השמיכה לכל הכיוונים.האור בפרוזדור חזר ומתוך שינה הוא שמע בערפל הנמנום את הוריו נכנסים ואת אימו מכסה אותו עד הסנטר.הוא נרדם חזק עד הבוקר.
בארוחת הבוקר אימו הכינה לו טוסט לחם שחור עם גבינה לבנה וגם ביצת עין ואמרה לו שכאשר הברקים התחילו וכבה החשמל הם דאגו לו וחזרו הביתה.
"היית גיבור, עכשיו אתה כבר ילד גדול באמת. איך הרגשת בלילה כאשר היו רעמים?"
מוטי ענה לה, כאשר הוא כולו מתגרד:
"הייתה גירפה אחת שכל הזמן נדחפה לי לשרוול, אבל זה היה רק חלום.
אבל האמת, היה לי פחד לבן".
האם הרימה את גבות עיניה "מה אתה מתכוון שהיה לבן?"
"ראיתי כל פעם בחלון איזה רוח לבנה עוברת וחוזרת, נזכרתי בסיפור על הרוחות ביער ופחדתי נורא".
"אהה" אמרה האם עם חיוך אימהי מתנצל, "זה כנראה היה הסדין הלבן עם הכביסה ששכחתי על החבל במרפסת. כל הכביסה נרטבה שוב".
מוטי הלך לגן וסיפר לגננת איך עבר עליו הלילה. הגננת נתנה לו דף לצייר והוא ניסה לצייר את החוויה, אבל איך לצייר פחד לבן? הוא צייר את החלון כולו בשחור והשאיר רק חלק אחד בלבן שנראה כמו מפלצת.
הוא צייר גם את עצמו מכוסה מעל הראש בשמיכה ומחבק את הכלב-בובה.
על הג'ירפה הוא לא סיפר.

עייפה בובה זהבה

כתבה: מרים ילן שטקליס

עיפה בובה זהבה ועייף מאד הדב,
הבללים לחדד באו לוחשים לי לילה טוב,

אך לפתע קמה נורית, אבא, אבא, היא קוראה
בוא מהר גרש החושך, הוא מפריע, ילד רע

במיטה שוכבת נורית על ידה יושב דובון
וכדור וגם ארנבת וכולם רוצים לישון

צחקה בובה זהבה וצחק מאד הדוב
למה לגרש החושך, והרי הוא ילד טוב

סיפור שאמא שלי סיפרה לי

כתבה: יהודית להב

בלילה חורפי אחד, ערב שבת כאן בארץ, בצריף שבמעברה, זכינו אחותי ואני לשמוע סיפור מפי אמא ז"ל. זה היה הסיפור היחיד שידעה ואותו סיפרה ואני עוד אספר לנכדי.
היה היה מלך בבגדד, ולו נולדה בת נסיכה שקראו לה אנק'ע (עוף החול) הנסיכה גדלה ומיום ליום יפתה. עובדי הארמון היו זהירים בגידולה ואהבו אותה. הימים חלפו והילדה הגיעה לפרקה. המלך הכריז בפני חבריו המלכים בתימן, פרס והודו שאכן הוא ישמח לקבל הצעות נישואין מנסיכים רמי מעלה וידידותיים שבסביבה. לא אחר היום וטורים ארוכים של נסיכים משועממים, יפי תואר, לבושי מלכות משי וקשמיר, עבייה רקומה בחוטי זהב או כסף, עמדו בטור ארוך במשך שעות כדי להגיע לראיון עם המלך וסגניו.
כל נסיך נכנס וגינוניו, שפת דיבורו, מוצאו ותרבותו. הנסיכה מבעד למסתור, שמעה וראתה אותם. איש מהם לא משך את תשומת ליבה. התהליך נמשך ימים רבים והמלך דאג ואמר: "איך זה בתי שאת מתקשה בבחירה שלך? מה לא עשינו נכון בגידול שלך? בחורים ראויים הגיעו מכל ערי המדינות, אני כבר התאהבתי בכמה מהם ואת לא מראה סימן לפתרון. אני מתחיל לדאוג".
רוב הנסיכים כבר התראיינו והנסיכה אנק'ע בת הרוחות לא ענתה דבר, רק התפתלה מתחת לעבייה הבוהקת מרקמת הזהב ונכנסה לחדרה עצובה ובודדה.
כך עברו הימים והשמועה שהנסיכה עדיין לא מצאה את בחיר ליבה עברה מפה לאוזן וצברה תהודה.
רועה אחד חסר כל ששמע את הסיפור מחברו התרגש מהדברים ואמר לעצמו: "מה אני כבר יכול להפסיד? אנסה את מזלי, נסיכה יפה ועשירה...."
."איך אוכל להתקרב אליה? רק נסיכים מיועדים לכך". חשב הרועה: "אני חייב להיות יצירתי וערמומי במיוחד. לא אתן להזדמנות הזו לחמוק ". כך אתגר את עצמו.
עם בוקר לבש את מיטב בגדיו שם ענק מבריק שירש מסבו, רכב על סוס סביב הארמון וחיכה שמשהו יתרחש. ואכן בצהרים זה קרה! בטקס חילוף המשמרות פרץ בין שורות הממתינים וצעק: "אנק'ע אנק'ע בת-אל ריח דלי שערק' ה-למליך. ג'א אבן-לסולטן-תעבן שק'רן
ענדק יס'טריק. בתרגום חופשי : אנק'ע (ילדת הרוחות) תחליקי את שערך היפה והטוב. הגיע בן הסולטן עייף ויגע לנוח אצלך.
הנסיכה שמעה את קולו וזה הספיק, משהו בה נדלק, אושר והתרגשות מילאו אותה כפי שלא הרגישה מעולם.
היא זרקה מבט מהחלון, ראתה את הסוס הלבן ו והרוכב החסון, הטתה את ראשה מהחלון ושערותיה גלשו כחבל ארוך ומבטיח. הצעיר נאחז בהם ועלה לחדרה.
למחרת שניהם רכבו אל אושרם.

זיכרונות מבית אבא
כתבה: חיה הלר

היינו שלושה אחים חיה , מלכה , ויעקב, בהפרש של שנה זה מזה . גדלנו בשכונת נחלאות בירושלים להורים צעירים אמא ילידת הארץ ואבא יליד כווית. היינו ילדים שובבים וחסרי מנוח, והבית שלנו היה תוסס ורועש כמו אוטובוס שדלת הכניסה שלו נפתחת ונסגרת ללא הרף.
אבא ציון היה עובד קשה מבוקר עד ערב בחנות שבשוק ואמא חנה הייתה עקרת בית לוחמנית ותובענית למופת. אני זוכרת בגעגועים את לילות החורף הקרים כשאבא שלנו היה חוזר מהעבודה והוא עייף ויגע ואנחנו בלי התחשבות היינו מקיפים אותו ומבקשים "אבא רוצים סיפור" , "אבא תגיד פעם ... " והוא תמיד נכנע ובחיוך היה מושיב אותנו סביבו ואת כל מי שהגיע. כשכולנו מכורבלי בשמיכות אל מול תנור הפיירסייד . כשבחוץ קור ירושלמי וקולות הגשם ניתכים בזעף על התריסים , ואנו מהופנטים מקולו החזק של אבא שהיה עבורנו תיאטרון שלם , כמו שחקן ותיק היה מספר לנו הרפתקאות מסמרי שיער על סינבד הספן האמיץ, או שהציג לנו ספור בהמשכים על השליט הטיפש "קַרַאקוּש" מתקופתו של צלאח א-ים דין שהיה מושל מטומטם ואכזרי הפוסק פסקי דין מגוחכים וחסרי כל הגיון, כמו על גנב שפרץ דרך חלון לאיזה בית ולפתע נפל ואת מי הוא מעניש דווקא את בעל הבית שבגללו הגנב נחבל. ואנחנו היינו מתפוצצים מצחוק. ולפעמים היה אבא מספר בקולו הדרמטי על החליף הַארוּן אֶ-רָאשִׁיד מסיפורי אלף לילה ולילה איך היה יוצא בלילות אל השווקים מחופש כאדם פשוט לשמוע מה חושבים נתיניו, פוגש עניים ונוכלים מעניש את הרשעים וגומל חסד לטובים ואנחנו היינו יושבים מרותקים נוכח כל התיאורים המרהיבים .
אבל אם היה איזה יום של בלגן שבו השתוללנו כהוגן , אמא בערב הייתה מדווחת עלינו לאבא והוא היה פותח פינקס קטן ורושם באזהרה את כל המעללים שלנו.
אהבנו את יום שני בגלל תוכנית הרדיו "המסך עולה" התיאטרון שנכנס לכל בית, מדובר במאות תסכיתים עבריים ומתורגמים ששודרו שמענו את "טובייה החולב" "מוטל בן פייסי החזן" מחזות של צ'כוב, של שלום עלייכם. זו הייתה תוכנית רדיו משגעת , עם גדולי השחקנים של פעם: חנה רובינא, שרגא פרידמן, שמואל רודנסקי, חנה מרון שהצליחו בקולם לרתק אותנו למחזות הכי טובים למבוגרים היינו מחכים בחרדת קודש ובהתרגשות לשעה 21:00 , נכנסים מהר למיטות רחוצים ומוכנים לשמוע את אות הפתיחה של התוכנית "המסך עולה" מכבים את האור ונכנסים לעולם מופלא וקסום .
ואז אני זוכרת איך בערב אחד הדלת נפתחת ואבא שלנו נכנס ואמר לנו בשקט : "הפינקס שלי אומר שמספיק שמעתם ועכשיו לכו לישון" וכיבה לנו את הרדיו ובשנייה אחת מחק לנו את כל הקסם .
סוד קסמו של בית אבא שלא תמיד שרר בו שקט, אבל תמיד היו בו חיים, צחוק, דמיון ואהבה ופנקס קטן אחד, שאיש מאיתנו לא שכח.

אלף לילה ולילה בתרגום לאידיש **שחרזדה** **תרגום ראשון לעברית**

אבא סיפור

מילים: יהונתן גפן

לחן: מיקי גבריאלוב

ים כחול ושמיים
שתי סירות של נייר
הדיג יורד למים
ורובב על גב של דג אל האוצר.

כפר ירוק בין ערביים
פרדסים ושדות
האיכר חוזר לבית
מנשק אישה יפה וילדות.

אבא סיפור
אני 'לא יכול לישון
ירח מסתכל לי בחלון
עוד מעט אני אהיה
גדול יותר מדי
אז אבא עוד סיפור אחד ודי.

ולסיכום, דיירים יקרים
לא נשכח כי..

בכל גיל אפשר לבחור
לא את כל תחנות חיינו בחרנו.
לא את כל האנשים שפגשנו, לא את כל הפרידות,
לא את כל השינויים שהזמן הביא עמו.
אך בתוך מסע החיים, בין מה שהיה למה שעוד יהיה, נותר בידינו דבר יקר ערך – חופש הבחירה.
לבחור לפתוח את הבוקר בסקרנות.
לבחור להכיר חבר חדש.
לבחור לספר סיפור ישן ולהתרגש ממנו מחדש.
לבחור לסלוח, להתקרב, ללמוד ולחלום.
לבחור לראות את מה שיש, מבלי לשכוח את מה שהיה.
השנים מעניקות לנו פרספקטיבה שלא הייתה לנו בצעירותנו. הן מלמדות אותנו שהאושר אינו מצוי בהכרח ברגעים הגדולים, אלא דווקא באותם רגעים קטנים ופשוטים, שלעיתים חולפים מבלי שנבחין בהם.
ואולי אחת המתנות היפות של החיים היא הידיעה שגם כאשר מאחורינו פרקים רבים, עדיין יש לפנינו דפים שטרם נכתבו.
ובכל בוקר מחדש, אנו יכולים לבחור באילו צבעים למלא אותם.

תודה ענקית לכל הכותבים ששיתפו אותנו בהירהור, מחשבה, זיכרון וסיפור

ותודה לכל אשר הושיטו יד בהפקת קולנו 10.

שמוליק הר- נוי, שרה מלין, אלונה נווה, תמי גרנק, חיה הלר, חיה שפר

